

Control Union Certifications
Member of Control Union World Group

Control Union Certifications Certificeringsprogramma Bosbouw

*CUC Lokaal Aangepaste Standaard voor de Evaluatie van
Bosbeheer in Vlaanderen, België*

Scope: België - Vlaanderen (alle bostypen)
Datum van de huidige standaard: November 2011
Status: Eindversie
Inspraakperiode: Open
Contactgegevens:

Control Union Certifications
P.O. Box 161
8000 AD Zwolle (NL)
T: +31 (0) 38-4260100
F: +31 (0) 38-4237040
fm@controlunion.com

GEACCREDITEERD DOOR DE FOREST STEWARDSHIP COUNCIL (FSC)

*Control Union Certifications, Meeuwenlaan 4-6, 8011BZ Zwolle, Nederland
Tel. +31 (0)38 4260100 / Fax +31 (0)38 4237040 / Email: fm@controlunion.com*

CUC Lokaal Aangepaste Standaard voor de Evaluatie van Bosbeheer in Vlaanderen, België

Inhoudsopgave

DEEL 1: INLEIDING.....	4
DEEL 2: AANGEPASTE BOSBEHEERSTANDAARD VOOR BELGIË.....	8
BIJLAGE I: ILO-CONVENTIES MET BETREKKING TOT DE STANDAARD	63
BIJLAGE II: MULTILATERALE MILIEU-OVEREENKOMSTEN MET BETREKKING TOT DE STANDAARD DIE BELGIË HEEFT GERATIFICEERD.....	65
BIJLAGE III: NATIONALE EN LOKALE BOSWETTEN EN ADMINISTRATIEVE VEREISTEN DIE VAN TOEPASSING ZIJN IN BELGIË.....	66
BIJLAGE IV: CITES.....	67
BIJLAGE V: BEDREIGDE SOORTEN IN BELGIË	74
BIJLAGE VI: KORTE SAMENVATTING OMTRENT DE UITKOMSTEN VAN HET PUBLIEKE CONSULTATIEPROCES ONDER BELANGHEBBENDEN.....	75
BIJLAGE VII: GLOSSARIUM	76

Dit is de Nederlandse vertaling van de originele Engelstalige versie van de aangepaste Generieke Standaard van Control Union Certifications. Daarbij zijn de volgende vertalingen in acht genomen met betrekking tot de Engelstalige ISO / IEC-richtlijnen voor het opstellen van internationale Normen.

"*Shall*": geeft eisen aan die strikt moeten worden gevolgd om te voldoen aan de norm, en afhankelijk van de context zijn deze in het Nederlands vertaald in "moeten" of "zullen".

"*Should*": geeft aan dat er onder een aantal mogelijkheden er één als bijzonder geschikt wordt aanbevolen, zonder andere alternatieven te vermelden of uit te sluiten, of dat er voorkeur wordt gegeven aan een bepaalde gedragslijn, maar deze niet noodzakelijkwijs wordt vereist. Control Union Certifications kan aan deze eisen op een gelijkwaardige manier voldoen, onder voorwaarde dat dit kan worden aangetoond en gemotiveerd. Afhankelijk van de context is dit vertaald in "*behoren*" of "*dienen*".

In het geval van een evaluatie in het kader van een groepscertificaat moet onder "licentiehouders" de "boseigenaar/beheerder" worden verstaan, aangezien ieder groepslid moet voldoen aan alle in deze standaard genoemde Principes, Criteria en Indicatoren. Bestuurlijke en beleidsmatige eisen in deze standaard die relevant zijn voor de hele groep (bijvoorbeeld management planning, inventarisatie en monitoring) kunnen worden voldaan op 'groep' niveau of door de individuele groepsleden. Eisen die worden uitgevoerd in het bos (bv. instandhouding van habitats, beken, soorten diversiteit) moeten worden voldaan binnen elke onder de groepsleden vallende beheereenheden, afgestemd op de grootte en de complexiteit van het betrokken bosgebied. Verantwoordelijkheden voor het voldoen aan de criteria en indicators kan niet worden 'verhandeld' tussen de verschillende leden of beheereenheden.

DEEL 1: INLEIDING

Control Union Certifications (hierna te noemen CUC) is een certificeringsinstelling die is geaccrediteerd door de Forest Stewardship Council (FSC) en in staat is om evaluaties uit te voeren en FSC-certificaten af te geven aan bosbeheerders ter bevestiging van het nakomen van de betreffende FSC standaards in het land waarin zij opereren.

De Generieke Standaard voor bosbeheer (Forest Stewardship) van Control Union Certifications levert algemene kwaliteits- en systeemnormen voor het beheer van natuurlijke bossen en bosplantages in overeenstemming met de 10 Principes & Criteria van de Forest Stewardship Council (FSC). Deze generieke norm is de basis voor de ontwikkeling van specifieke lokale aanpassingen, die door CUC zullen worden gebruikt voor die gebieden waar geen nationale, regionale of lokale bosbeheerstandaard is goedgekeurd door de FSC. De lokale aanpassing van de CUC generieke norm zal worden uitgevoerd volgens de FSC-STD-20-002 versie 3-0 (structuur, inhoud en lokale aanpassing van generieke bosbeheerstandaarden). De lokaal aangepaste standaarden worden gepubliceerd op de CUC website (www.certification.controlunion.com) in een officiële taal van het district waarin ze worden gebruikt. In gebieden waar sprake is van een nationale, regionale of lokale standaard die door FSC is goedgekeurd, zal Control Union Certifications deze standaard gebruiken.

Indien van toepassing, zal CUC gebruik maken van de aangepaste standaards in combinatie met andere FSC-vereisten, zoals de "*Voorschriften voor het gebruik van het FSC-handelsmerk door de Certificaathouders*" (FSC-STD-50-001 Versie 1-1), "*FSC-standaard voor groepsentiteiten in bosbeheer groepen*" (FSC-STD-30-005 Versie 1-0), FSC Beleid inzake "*De afscheiding van gebieden uit de scope van certificering*" (FSC-POL-20-003 (2004)), FSC Beleid inzake "*Gedeeltelijke certificering van grote eigendommen*" (FSC-POL-20-002 (2000)) en / of FSC pesticiden Beleid (2005) (FSC-POL-30-001).

Aangezien er geen FSC goedgekeurde regionale, nationale of sub-nationale bosbeheer standaard bestaat of van toepassing is voor België, heeft CUC zijn generieke norm aangepast voor de Belgische context. Het doel van deze norm is om alle belanghebbenden informatie te verstrekken over de aspecten van de bosbeheerwerkzaamheden die CUC evalueert om certificeringsbeslissingen in het kader van het Forest Stewardship Council (FSC)-certificeringssysteem te nemen.

CUC zal FSC-geaccrediteerde Nationale Initiatieven of FSC geregistreerde *Standards Development Groups* (zie FSC-STD-60-006 Versie 1-2) die werken aan de ontwikkeling van een bosbeheer standaard identificeren en contact met hen opnemen, en zal openbaar beschikbare voorlopige versies van de standaard(s) in ontwikkeling analyseren en hier rekening mee houden.

In de periode van 1994 tot 2003 heeft FSC België binnen het kader van de Belgische FSC werkgroep actief aan een Nationale FSC Standaard gewerkt. In 1999

is er een eerste standaard ingediend die toen door FSC aanvaard werd maar met enkele geformuleerde pre-condities en condities. In de periode 1999-2002 heeft de Belgische werkgroep hier verder aan gewerkt, met het oog op het oplossen of beargumenteren van de (pre-)condities. De aangepaste versie van de standaard, in de versie van 2002, wordt hierbij beschouwd als het laatste document wat de werkgroep geproduceerd heeft. Vanaf 2002 echter, hebben een aantal werkgroepsleden zich uit de werkgroep teruggetrokken, waardoor de werking van de werkgroep na 2002 nagenoeg stilgevallen is. Sindsdien zijn er geen mogelijkheden geweest – organisatorisch en financieel – om de activiteiten van de werkgroep terug op te starten.

In het geval andere FSC-geaccrediteerde nationale standaards bestaan die van toepassing zijn op vergelijkbare bostypes in de eco-regio, zal CUC aan moeten tonen dat de vereisten van de lokaal aangepaste generieke standaard in grote lijnen overeenkomen met de vereisten van deze standaards, met aanbevelingen van de FSC Nationale Initiatieven in het betreffende land. In 2007 heeft certificerende instelling IMO Control een aangepaste standaard voor België ontwikkeld.

Bijdragen om de Control Union Certifications aangepaste standaard voor België te verbeteren zijn altijd welkom en kunnen worden gericht aan Control Union Certifications. Verder is het een vereiste van FSC dat Control Union Certifications een formele inspraakperiode van ten minste zestig (60) dagen hanteert voor belanghebbenden voor de indiening van opmerkingen bij de eerste consultatie van de aanpassing van de generieke bosbeheerstandaard voor een bepaald land. Voor herhaal-consultaties uitgevoerd in hetzelfde land (voor verschillende opdrachtgevers), is deze formele inspraakperiode ten minste dertig (30) dagen. Elke consultatie zal worden gevolgd door een periode van ten minste tien (10) werkdagen waarin Control Union Certifications de opmerkingen evalueert en in de aangepaste generieke standard opneemt voordat de daaruit voortvloeiende lokaal aangepaste generieke standard op de website wordt gepubliceerd.

In het geval van boswerkzaamheden die aan de eisen van een verplichte pre-evaluatie moeten voldoen (zoals gespecificeerd in FSC-STD-20-007 V3-0 artikel 3.1.1), zal de lokaal aangepaste generieke standaard tenminste een (1) maand voorafgaand aan de start van de veldbezoeken voor de hoofdevaluatie moeten worden afgerond en gepubliceerd. Een samenvatting van de uitkomsten kan worden gevonden in Annex VI.

Ook zal CUC dossiers bijhouden met betrekking tot alle opmerkingen over de lokaal aangepaste standaard, en kan de standaard naar eigen goeddunken aanpassen om dit zo volledig mogelijk op één lijn te krijgen met de vereisten van andere door FSC geaccrediteerde nationale standaards of met nieuwe richtlijnen van een FSC Nationaal Initiatief (indien van toepassing). Desalniettemin zal CUC niet worden geacht om verdere veranderingen aan te brengen aan de lokaal aangepaste standaard die is gebruikt gedurende een evaluatie tijdens een certificeringsperiode, tenzij deze in overeenstemming moet worden gebracht met nieuw FSC beleid, standaards, instructies, richtlijnen of adviesnotities die zijn goedgekeurd door FSC.

Het doel van de lokale aanpassing van de CUC generieke standaard is om:

- Vast te stellen welke aspecten van de standaard in strijd zijn met wettelijke eisen op het gebied waarvoor de norm zal worden gebruikt, en als een dergelijk conflict is geïdentificeerd dit te evalueren met het oog op certificering in overleg met de betrokkenen of de getroffen partijen; *OPMERKING: Conflicten vinden alleen plaats wanneer door een wettelijke verplichting de uitvoering van sommige aspecten van de generieke standaard wordt voorkomen. Wanneer de eisen van de generieke norm hoger zijn dan de minimale eisen voor wettelijke naleving, wordt dit niet beschouwd als een conflict.*
- Alle aspecten van haar generieke standaard te identificeren, waarvan de prestatiedrempels lager zijn dan de minimale wettelijke verplichting in het betrokken land. Indien er dergelijke verschillen zijn geïdentificeerd moeten de relevante drempels worden aangepast om ervoor te zorgen dat zij voldoen aan of beter zijn dan de minimale wettelijke vereisten;
- Specifieke indicatoren (indien van toepassing met passende wijze van controle) toe te voegen en / of kruisverwijzingen naar de geïdentificeerde documentatie om de conformiteit te beoordelen met de belangrijkste eisen van de nationale en plaatselijke boswetten, administratieve vereisten en multilaterale milieu-overeenkomsten met betrekking tot de FSC Principes en Criteria;
- Rekening te houden met de nationale context met betrekking tot bosbeheer;
- Rekening te houden met de nationale milieu-, sociale en economische perspectieven;
- Ervoor te zorgen dat de standaard toepasbaar en praktisch te gebruiken is in het betrokken land;
- Ervoor te zorgen dat de norm toepasbaar en praktisch te gebruiken is voor de omvang en intensiteit van het beheer van de betreffende bosbeheereenheid (Forest Management Unit);
- Aandacht te geven aan specifieke zaken die van algemeen belang zijn voor elke groep belanghebbenden in het betrokken land, indien van toepassing in het kader van de standaard.

CUC is niet verplicht om naar consensus met de betrokken partijen te zoeken met betrekking tot wijzigingen van de generieke standaard, of om een consensus te ontwikkelen. Toch zal CUC zinvolle invulling geven aan zorgen van belanghebbenden. CUC zal in dit begeleid worden door:

- Haar kennis van de indicatoren en wijzen van controle die zijn inbegrepen in andere FSC-geaccrediteerde, regionale, nationale of sub-nationale standaarden, met betrekking tot de aangekaarte kwesties;
- Advies dat schriftelijk is verstrekt door een FSC onderschreven werkgroep in het betreffende land, en de waarschijnlijkheid dat een voorgestelde wijziging de steun van de meerderheid van de leden van elke kamer van een FSC werkgroep actief in dat land zal hebben;
- Advies dat schriftelijk is verstrekt door een FSC Regionaal Kantoor voor het betreffende land, en de waarschijnlijkheid dat een voorgestelde wijziging de steun van de meerderheid van de FSC-leden van elke kamer in de regio zal hebben.

- Richtlijnen in FSC-GUI-60-100 '*Guidance on interpretation of the FSC Principles and Criteria taking account of the scale and intensity of forest management*' (Leidraad voor de interpretatie van de FSC principes en criteria, rekening houdend met de omvang en intensiteit van het bosbeheer);
- Behandeling van elk FSC-goedgekeurd advies over de uitvoering van de FSC Principles en Criteria en andere toe te passen FSC normatieve documenten, en van alle FSC goedgekeurde 'aanbevolen' (recommended) of 'best practice' indicatoren.

Deze aangepaste standaard is afgeleid van de beschikbare kennis en ervaring en in overleg met CUC personeel. Voor elk criterium zijn specifieke indicatoren ontwikkeld alsmede voorbeelden van wijze van controle ("*means of verification*") voor elke indicator. De wijzigingen van de CUC generieke norm voor de lokale aanpassing zijn in *cursief* weergegeven. Ook toelichtingen kunnen worden toegevoegd om de auditoren, bosbeheerders of anderen te helpen bij het gebruik van de standaard. Zowel de wijze van controle als de toelichtingen zullen NIET normatief zijn.

Voor SLIMF (*Small or Low Intensity Managed Forests* – kleinschalige bossen of bossen beheerd met lage intensiteit) zijn enkele indicators niet van toepassing, terwijl andere indicators alleen bedoeld zijn voor SLIMF. Dit is vermeld in de specifieke indicator.

Nieuwe of andere inzichten of verworven praktische ervaring en aanvullende lokale kennis kan leiden tot wijziging of aanvulling van de Control Union Certifications aangepaste standaard.

Wanneer een indicator vereist dat een procedure of systeem wordt gedocumenteerd, is het ook vereist dat deze wordt uitgevoerd en dat er een persoon door de bosbeheerder of licentiehouders wordt aangewezen om ervoor te zorgen dat dit wordt uitgevoerd. Wanneer een indicator verwijst naar een "systeem" of "procedure", zal daarom ook worden nagegaan of die worden toegepast in de praktijk.

Naleving van de aangepaste norm zal worden bepaald door het evalueren van waargenomen prestaties op het niveau van de bosbeheerseenheid (BBE) (*Forest Management Unit (FMU)*) betreffende elke indicator van de aangepaste norm die van toepassing is op de locatie van het bos.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op enige wijze zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

DEEL 2: AANGEPASTE BOSBEHEERSTANDAARD VOOR BELGIË

PRINCIPE #1: NALEVING VAN WETTEN EN FSC PRINCIPES	
Bosbeheer zal alle toepasselijke wetten van het land waarin zij zich voordoen respecteren, zo ook de internationale verdragen en overeenkomsten die het land heeft ondertekend, en voldoen aan alle FSC Principes en Criteria.	
Criterium 1.1: Bosbeheer zal alle nationale en lokale wetten en administratieve vereisten respecteren	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 1.1.1: De licentiehouders moet een optekening laten zien van de naleving van de nationale en lokale wet- en regelgeving.	Herziening van <i>licenties</i> , wettelijke <i>registratie</i> documenten (<i>kamer van koophandel, belastingdienst, sociale zekerheid</i>), beleid, procedures Interviews met bosbeheer medewerkers, regelgevende instanties
Indicator 1.1.2: De licentiehouders moet in het bezit zijn van kopieën van de teksten van de relevante wet- en regelgeving, ten minste die zijn vermeld in bijlage 1 van de van toepassing zijnde FSC-standaard. <i>Hierbij moet ook een inventarisatie aanwezig zijn van alle overeenkomsten en contracten die ondertekend zijn door de boscijner / beheerder.</i>	Registratie Interviews met bosbeheermedewerkers
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
Indicator 1.1.3: In het geval dat conflicten met de wettelijke of reglementaire voorschriften zijn vastgesteld door de licentiehouders of door belanghebbenden, moeten zij worden gedocumenteerd en moeten er doeltreffende maatregelen zijn genomen om herhaling ervan te voorkomen.	Documenten en Registratie Interviews met bosbeheermedewerkers en belanghebbenden
Indicator 1.1.4: De licentiehouders zal aantonen dat ze effectieve procedures hanteert om zeker te stellen dat bosbeheermedewerkers, boswerkers en aannemers die in de BBE opereren, bekend zijn met de van toepassing zijnde wettelijke vereisten en daaraan voldoen.	Procedures Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers, boswerkers en aannemers

Voor SLIMF: Niet van toepassing	
 criterium 1.2: Alle van toepassing zijnde en wettelijk voorgeschreven kosten, royalty's, belastingen en andere heffingen moeten worden betaald.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 1.2.1: De licentiehouder moet aantonen dat aan alle wettelijk gestelde financiële verplichtingen wordt voldaan door dit voldoende te rapporteren om te bevestigen dat de betalingen up-to-date zijn.	Rapportages (bijv. betalingen van- belastingen, sociale verzekering, salarissen) Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers, en regelgevende autoriteiten
Indicator 1.2.2: Indien de licentiehouder niet up-to-date is met betalingen, moet een plan voor de voltooiing van alle betalingen zijn overeengekomen met de desbetreffende instelling.	Registratie Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers, en regelgevende autoriteiten
 criterium 1.3: In landen die bindende internationale verdragen als CITES, ILO Conventies, ITTA en Convention on Biological Diversity hebben ondertekend, moeten de voorwaarden daarvan worden gerespecteerd.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 1.3.1: De licentiehouder moet aantonen dat voldaan is aan de eisen van het Verdrag van de internationale handel in bedreigde dier- en plantensoorten (CITES) Voor SLIMF: Niet van toepassing	Documenten en registratie <i>Afwezigheid van geregistreerde schendingen en/of rapporten van overtredingen ten aanzien van de CITES Conventie die van toepassing zijn op het bosbedrijf of het bosbeheer.</i> Interview met bosbeheermedewerkers over bestaande kennis van CITES die van toepassing zijn op het bosbedrijf of het bosbeheer
Indicator 1.3.2: De licentiehouder moet aantonen dat voldaan is aan de eisen van de toepasselijke conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) (bijv. 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138, 182 als fundamentele normen - zie FSC-POL-30 -401). Voor SLIMF: Niet van toepassing	Documenten en registratie <i>Afwezigheid van geregistreerde schendingen en/of rapporten van overtredingen ten aanzien van de geratificeerde ILO conventies die van toepassing zijn op het bosbedrijf of het bosbeheer.</i> <i>Aanvullend commentaar:</i> <i>De van toepassing zijnde geratificeerde ILO conventies zijn in het geheel opgenomen in de Belgische arbeidswetgeving.</i>
Indicator 1.3.3: De licentiehouder moet aantonen dat voldaan is aan de eisen van de Internationale	Documenten en registratie Interview met bosbeheermedewerkers, boswerkers,

Overeenkomst inzake tropisch hout (International Tropical Timber Agreement (ITTA)). Voor SLIMF: Niet van toepassing	lokale belanghebbenden
Indicator 1.3.4: De licentiehouders moet aantonen dat voldaan is aan de eisen van het Internationaal Verdrag inzake de biodiversiteit (Convention on Biological Diversity (CBD)), en dat het voldeed aan de wet op de uitvoer en de invoer van goederen (negatieve lijst van goederen). Voor SLIMF: Niet van toepassing	Documenten en registratie <i>Afwezigheid van geregistreerde schendingen en/of rapporten van overtredingen ten aanzien van de Convention on Biological Diversity die van toepassing zijn op het bosbedrijf of het bosbeheer</i> <i>Aanvullend commentaar:</i> <i>De bestaande eisen ten aanzien van het Internationaal Verdrag inzake de Biodiversiteit (CBD) zijn in het geheel opgenomen in de Criteria voor Duurzaam Bosbeheer zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2003. (zie www.ejustice.just.fgov.be/cgi/api2.pl?lg=nl&pd=2003-09-10&numac=2003035996)</i>
Indicator 1.3.5 (ALLEEN VOOR SLIMF): De licentiehouders moet in staat zijn om het bewustzijn van-, het begrip met- en de uitvoering van de juridische en administratieve verplichtingen ten aanzien van de relevante internationale overeenkomsten die zijn opgenomen in de van toepassing zijnde FSC-standaard te laten zien.	Documenten en registratie Interview met bosbeheermedewerkers en regelgevende autoriteiten
 criterium 1.4: Conflicten tussen wetten, verordeningen en de FSC Principes en Criteria (FSC P&C) moeten door de certificeerders en de betrokken of benadeelde partijen per geval beoordeeld worden voor het doel van certificering.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 1.4.1: De licentiehouders moet alle situaties waarin conflicten worden geconstateerd tussen wetten, verordeningen en de FSC P&C identificeren en documenteren	Registratie
Indicator 1.4.2: Waar een conflict is geïdentificeerd, zal de licentiehouders met de desbetreffende regelgevende instantie, FSC Nationaal Initiatief (FSC NI) en/of Control Union Certifications overleggen in een poging om het conflict op te lossen.	Registratie Interviews met regelgevende instanties, FSC NI, bosbeheermedewerkers
Indicator 1.4.3: Waar een conflict is geïdentificeerd, moet de licentiehouders de resultaten van elke poging om het conflict op te lossen documenteren.	Registratie

Indicatoren		Wijze van controle	
Criterion 1.5: Bosbeheer gebieden behoren te worden beschermd tegen illegale houtkap, vestiging en andere ongeoorloofde activiteiten.			
Indicatoren		Wijze van controle	
Indicator 1.5.1: De grenzen van de BBE moeten duidelijk in kaart gebracht worden <i>en daar waar een verhoogd risico bestaat op illegale houtkap, vestiging en andere ongeoorloofde activiteiten moeten deze in het terrein worden gemarkeerd en onderhouden.</i>		Kaarten	Veldwaarnemingen
Indicator 1.5.2: Er moeten concrete maatregelen worden genomen om de illegale houtkap, vestiging en andere ongeoorloofde activiteiten binnen de BBE te voorkomen (bijv. poorten bij boswegen met een hoog risico, regelmatige controlebezoeken).		Procedures en beleid	Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden
Indicator 1.5.3: Er moet een systeem zijn voor het documenteren en rapporteren van illegale- en ongeoorloofde praktijken aan de juiste bevoegde autoriteiten.		Procedures	Documenten Registratie
Voor SLIMF: Niet van toepassing		Interviews met bosbeheermedewerkers	
Criterion 1.6: Bosbeheerders moeten hun verbintenis om voor de lange termijn te voldoen aan de FSC Principes en Criteria tonen.			
Indicatoren		Wijze van controle	
Indicator 1.6.1: Er moet een openbaar toegankelijk beleid zijn dat wordt bekrachtigd door de eigenaar of de meest ervaren beheerder met een expliciete vermelding van de lange termijn inzet voor bosbeheer dat in overeenstemming is met de FSC P & C.		Beleidsdocument	
Indicator 1.6.2: bosbeheerplannen (zie Principe 7) en de lopende boswerkzaamheden moeten volledig in overeenstemming zijn met de naleving op lange termijn van de FSC P & C.		Beheerplannen	Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers end belanghebbenden

Indicator 1.6.3: Er moet een programma zijn om het personeel en de werknemers te informeren over de inhoud van de FSC-P & C en de lange termijn verbinding.	Procedures Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en belanghebbenden Veldwaarnemingen
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
Indicator 1.6.4: De licentiehouders moet informatie verstrekken van alle bosgebieden waarover de licentiehouders een zekere mate van verantwoordelijkheid in het beheer heeft en aantonen dat het overeenkomt met het huidige FSC beleid met betrekking tot gedeeltelijke certificering.	Bewijs van bestaan van zulke bosgebieden Interviews met bosbeheermedewerkers en belanghebbenden Beleid

PRINCIPE #2: EIGENDOMS- EN GEBRUIKSRECHTEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Lange-termijn eigendoms- en gebruiksrechten over de grond en het bosbestand moeten duidelijk worden gedefinieerd, gedocumenteerd en wettelijk worden vastgelegd.

criterium 2.1: Er moet duidelijk bewijs van lange-termijn bosgebruiksrechten over de grond (bijv. grondtitel, gewoonterechten, of leaseovereenkomsten) worden overlegd.

Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 2.1.1: De licentiehouders moet documentatie laten zien (inclusief bijbehorende kaarten) met duidelijk bewijs van de wettelijke lange-termijn bosbeheer gewoonte- of gebruiksrechten om de gronden te beheren en de bos hulpbronnen te gebruiken die ter evaluatie staan	Documentatie Kaarten met grenzen Interviews met bosbeheermedewerkers, lokale belanghebbenden en overheden
<i>Indicator 2.1.2: In het geval er gebruiksrechten gelden op het bosbezit, moet de licentiehouders een inventarisatie hebben van de bestaande gebruiksrechten op het bos en geschreven richtlijnen met betrekking tot rechten en plichten van de gebruikers.</i>	<i>Inventarisatie van gebruiksrechten Geschreven richtlijnen met rechten en plichten van gebruikers.</i>
<i>Indicator 2.1.3: In het geval van bestaande servituten moeten deze worden gespecificeerd in het beheerplan. Het verdient de aanbeveling een geschreven verklaring toe te voegen, ondertekend door de betrokken partijen.</i>	<i>Beheerplan Geschreven verklaring Aanvullend commentaar: Servituut (Easements): Zakelijke last waarmee een erf is bezwaard tot gebruik en ten nutte van een ander erf.</i>

Indicator 2.1.4: Het te evalueren bos moet lange termijn bosbeheer van ten minste een rotatielengte of oogstcyclus hanteren.	Beleid Management plan
 criterium 2.2: Lokale gemeenschappen met wettelijke of gewoonte-, eigendommen- of gebruiksrechten moeten controle behouden, voor zover nodig, om hun rechten of hulpbronnen voor bosexploitatie te beschermen tenzij zij controle, met vrije en geïnformeerde toestemming, aan andere instanties delegeren.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 2.2.1: <i>De licentiehouders moeten hun bos openstellen voor het publiek op een zodanige manier dat de ecologische functies niet bedreigd worden en de verstoring beperkt is en indien nodig kan worden uitgesloten. Verstoring kan worden gereguleerd door de toegang tot het bos te beperken, in termen van zowel tijd als ruimte. Deze methode moet worden beschreven in het beheerplan.</i>	Veldbezoeken Beheerplan
Indicator 2.2.2: <i>Er moet een toegangsregeling beschikbaar zijn. De regeling moet passend zijn bij de schaal van het bos. De toegangsregeling moet aan het publiek bekend worden gemaakt.</i> <i>Ten minste de volgende onderwerpen moeten worden opgenomen in de toegangsregeling:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De delen die zijn opengesteld voor publiek</i> • <i>De tijden dat toegang is toegestaan</i> • <i>Rechten en plichten van het publiek</i> 	Toegangsregeling Veldbezoeken
Indicator 2.2.3: <i>De licentiehouders moeten in het beheerplan rekening houden met archeologische, historische, culturele en religieuze plaatsen of monumenten in het bos. Dit moet worden beschreven in het beheerplan.</i>	Beheerplan Relevante belanghebbenden Veldbezoeken

criterium 2.3: Er moeten passende mechanismen worden ingezet om geschillen over eigendomsvorderingen en gebruiksrechten te slechten. De omstandigheden en de status van alle lopende geschillen zal expliciet worden beschouwd bij de certificeringsevaluatie. Geschillen van substantiële omvang waarbij een groot aantal belangen meespelen, zullen een bosexploitatie normalerwijs van certificering uitsluiten.

Indicatoren	Wijze van controle
<p>Indicator 2.3.1: Er moeten schriftelijke procedures van de licentiehouders aanwezig zijn over hoe om te gaan met conflicten en klachten (geschillenbeslechtsmechanisme), om aan de eis te voldoen dat wanneer eigendoms- of gebruiksrechten van de gemeenschappen kunnen worden gecompromitteerd, de boswerkzaamheden die de rechtstreekse oorzaak van het geschil zijn of kunnen worden, zullen niet gestart worden of zullen worden opgeschort totdat het geschil is geslecht.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Procedures en Registratie</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en vertegenwoordigers van lokale gemeenschappen</p> <p><u>Aanvullend commentaar:</u> <i>Er moet aandacht worden besteed aan recreatie en de jacht</i></p>
<p>Indicator 2.3.2: De licentiehouders moet een up-to-date en compleet overzicht houden van alle geschillen met betrekking tot eigendomsvorderingen en rechten op het gebruik, met inbegrip van bewijsmateriaal in verband met het geschil en een duidelijke en up-to-date beschrijving van alle stappen genomen om het geschil te beslechten.</p>	<p>Registratie en klachtenregistratie</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden</p>
<p>Indicator 2.3.3: De licentiehouders moet verzekerd zijn tegen aansprakelijkheid door derden. (WA)</p>	<p>WA-verzekering (Third-party insurance)</p> <p><u>Aanvullend commentaar:</u> <i>In Vlaanderen heeft de overheid een verzekering afgesloten m.b.t. aansprakelijkheid voor alle bosexploitanten.</i></p>
<p>Indicator 2.3.4 (ALLEEN VOOR SLIMF): Er zullen geen grote onbeslechte geschillen met betrekking tot eigendoms- en gebruiksrechten in de BBE aanwezig zijn. Andere geschillen of klachten worden beslecht met behulp van lokaal aanvaarde mechanismen en/of instellingen.</p>	<p>Interviews met bosbeheermedewerkers en belanghebbenden uit de lokale gemeenschap.</p>

Indicator 2.3.5: In elk geval van geschil met betrekking tot eigendomsvorderingen of gebruiksrechten zal de licentiehouder zich in goeder trouw inspannen om het geschil met behulp van lokaal aanvaarde mechanismen en/of instellingen te beslechten.	Registratie Interviews met bosbeheermedewerkers en vertegenwoordigers van lokale gemeenschappen
--	--

PRINCIPE #3: RECHTEN VAN INHEEMSE VOLKEREN

De wettelijke- en gewoonterechten van inheemse volkeren om hun land, gebieden en hulpbronnen te bezitten, te gebruiken en te beheren moeten worden erkend en gerespecteerd.

Volgens de definitie van de United Nations zijn er geen inheemse volkeren in België. Daarom is dit Principe niet van toepassing in zijn huidige vorm. Aspecten van dit principe die verband houden met de belangen van de lokale bevolking zijn afgedekt via Principe 2 en Principe 4.

PRINCIPE #4: RELATIE MET DE GEMEENSCHAP EN RECHTEN VAN WERKNEMERS	
Bosbeheerwerkzaamheden zullen de lange-termijn sociale- en economische welvaart van boswerkers en lokale gemeenschappen behouden of verstevigen	
 criterium 4.1: Er dienen mogelijkheden gegeven te worden aan de gemeenschappen binnen of naast het bosbeheergebied voor werk, training en andere diensten.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 4.1.1: Waar mogelijk moeten preferentiële kansen aan mensen van lokale gemeenschappen worden gegeven in werkgelegenheid, opleiding, bevoorrading aan de licentiehouder, en andere diensten.	Documentatie (bijv. contracten) Interviews met bosbeheermedewerkers en mensen in lokale gemeenschappen
Indicator 4.1.2: <i>De taakomschrijving en algemene arbeidsvoorwaarden moeten duidelijk worden gespecificeerd.</i>	Beleid en procedures Documentatie (contracten)
Voor SLIMF: Niet van toepassing	Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale aannemers
Indicator 4.1.3: <i>In het geval een aannemer wordt ingehuurd, moet de licentiehouder duidelijk in het contract specificeren over welke vaardigheden de ingehuurde medewerkers van de aannemer moeten beschikken.</i>	Contracten met aannemers <i>Aanvullend commentaar: Aannemers moeten aan de criteria voldoen van de erkenningsregeling voor kopers en exploitanten van hout.</i>
Indicator 4.1.4: De licentiehouder moet aantonen dat elke medewerker dezelfde fundamentele rechten en voordelen (loon, scholing, enz.) heeft, die voldoen aan alle wettelijke vereisten en aan die van vergelijkbare beroepen in dezelfde regio of deze overtreffen.	Contracten Registratie (of uitbetaling) Interviews met bosbeheermedewerkers, lokale aannemers en vakbondsvertegenwoordiger
 criterium 4.2: Bosbeheer behoort te voldoen aan alle van toepassing zijnde wetten en/of regelgeving met betrekking tot gezondheid van werknemers en hun families of deze overtreffen.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 4.2.1: Bosbeheerders en werknemers moeten een actieve kennis van de nationale wetgevingen en/of regelgeving hebben met betrekking tot gezondheid en veiligheid van werknemers en hun gezinnen.	Documentatie (aanwezigheid van toepasselijke richtlijnen/regelgeving) Documentatie van training Interviews met bosbeheermedewerkers, lokale aannemers en vakbondsvertegenwoordiger Veldwaarnemingen

Indicator 4.2.2: Veiligheid- en gezondheidsvereisten zullen worden opgenomen bij planning, organisatie en toezicht op werkzaamheden.	<p>Beleid en procedures</p> <p>Werkplannen</p> <p><i>Afwezigheid van geregistreerde schendingen en/of rapporten van overtredingen ten aanzien van regelingen en andere verplichtingen ten aanzien van gezondheid en veiligheid van medewerkers</i></p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers</p>
Indicator 4.2.3: De licentiehouder zal medewerkers persoonlijke beschermingsmiddelen aanbieden die zijn aangepast aan de taken die zij toegewezen hebben gekregen.	<p>Beleid en procedures</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers</p>
Indicator 4.2.4: De werknemers moet worden verboden om te werken zonder de persoonlijke beschermingsmiddelen die zijn verstrekt.	<p>Beleid en procedures</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers</p>
Indicator 4.2.5: Alle werktuigen, machines en apparatuur, met inbegrip van persoonlijke beschermingsmiddelen moeten in veilige en bruikbare staat worden behouden.	<p>Beleid en procedures</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers</p>
Indicator 4.2.6: Er zal geen werk worden uitgevoerd waarvan waarschijnlijk is dat het de gezondheid, veiligheid of goede zeden in gevaar kan brengen, door iemand onder de leeftijd van 18 jaar (tenzij er een speciale voorziening voor veiligheid, opleiding of traditionele gemeenschapsomstandigheden is).	<p>Beleid en procedures</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers</p>
Indicator 4.2.7: Er moet een adequaat eerste hulp programma aanwezig zijn, met inbegrip van een werknemersopleiding in elementaire eerste hulp en het aanbieden van gemakkelijk toegankelijke eerste hulp kits met up-to-date voorzieningen.	<p>Beleid en procedures</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers</p>
Indicator 4.2.8: Er moet een schriftelijk noodplan aanwezig zijn in geval van ernstig letsel aan een boswerknemer of aannemer die tevens voorzien is met aanwijzingen voor een tijdige evacuatie naar een adequaat uitgerust ziekenhuis.	<p>Beleid en procedures</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers</p>

4.2.9 Indicator: In geval van ongelukken, zal de licentiehouders verantwoordelijk zijn voor alle kosten die zijn verbonden aan het herstel van de werknemer en de schade aan hun gezondheid.	Beleid en procedures Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers en werknemers
Indicator 4.2.10: Er zal een voorziening getroffen zijn voor het veilig vervoer van werknemers van en naar hun plaats van werkzaamheden, binnen de BBE.	Beleid en procedures Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers
Indicator 4.2.11: De licentiehouders zal accuraat en up-to-date werk-gerelateerde gezondheid en veiligheidsnotities (met inbegrip van risico-evaluatie en ongevallen documentatie) bijhouden en heeft de nodige maatregelen genomen om herhaling van eventuele ongevallen die zich hebben voorgedaan te voorkomen.	Registratie Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
4.2.12 Indicator: De licentiehouders moet ervoor zorgen dat alle werknemers en aannemers in het bezit zijn van een sociale verzekering (of gelijkwaardig) om compensatie te bieden en/of blijvende steun in geval van ontslag of letsel op de werkplek.	Documentatie Registratie Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
Indicator 4.2.13: Alle werknemers en aannemers zullen een relevante opleiding hebben gehad in veilig werken en waar nodig of wenselijk beschikken zij over de benodigde vaardigheidscertificaten.	Documentatie Registratie Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
 criterium 4.3: De rechten van de werknemers om zich te organiseren en vrijwillig met hun werkgevers te onderhandelen moeten worden gegarandeerd als omschreven in de Conventies 87 en 98 van de internationale arbeidsorganisatie (ILO).	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 4.3.1: Geïnteresseerde werknemers moeten organisaties van hun keus kunnen oprichten en/of er aan deelnemen (met inbegrip van vakbonden) zonder angst voor represailles of intimidatie, zoals geschetst in het ILO-verdrag 87.	Arbeidscontracten Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en vakbondsvertegenwoordiger
Indicator 4.3.2: Geïnteresseerde werknemers moeten zich kunnen organiseren en collectief te	Arbeidscontracten

onderhandelen, zoals geschetst in het ILO-verdrag 98.	Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en vakbondsvertegenwoordiger
 criterium 4.4: Bij beheerplanning en activiteiten zal er rekening worden gehouden met de resultaten van de evaluaties van de sociale gevolgen. Er zal overleg worden onderhouden met mensen en groepen (zowel mannen als vrouwen) die direct worden getroffen door beheerswerkzaamheden.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 4.4.1: De licentiehouders zal de sociale gevolgen die voortvloeien uit haar activiteiten identificeren, evalueren en documenteren, in overleg met de mensen en groepen (zowel mannen als vrouwen) die rechtstreeks worden geraakt door de bedrijfsvoering.	Interviews met bosbeheerders, <i>omwonenden van het bosgebied of de beheereenheid, en geïnteresseerde groeperingen.</i>
Indicator 4.4.2: De licentiehouders zal moeten aantonen hoe het de resultaten van haar evaluatie van de sociale gevolgen in haar beheerplanning en operaties heeft opgenomen	Interviews met bosbeheerders <i>omwonenden van het bosgebied of de beheereenheid, en geïnteresseerde groeperingen.</i> Beheerplan Werkplan
Indicator 4.4.3: De licentiehouders zal regelmatig en continu overleg houden met de mensen en groepen (zowel mannen als vrouwen) die rechtstreeks worden geraakt door haar activiteiten om zo de sociale gevolgen te identificeren en het potentieel om dergelijke gevolgen permanent te voorkomen of te verminderen.	Interviews met bosbeheerders <i>omwonenden van het bosgebied of de beheereenheid, en geïnteresseerde groeperingen.</i> Documentatie Registratie
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
 criterium 4.5: Er moeten passende mechanismen worden ingezet voor de oplossing van klachten en voor een billijke schadevergoeding in het geval van verlies of schade met betrekking tot de wettelijke- of gewoonterechten, eigendom, hulpbronnen, of de bestaansmiddelen van de lokale volkeren. Maatregelen moeten worden genomen om dergelijke schade te voorkomen.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 4.5.1: Er zal een gedocumenteerde conflictbemiddelings-procedure aanwezig zijn. Voor SLIMF: Niet van toepassing <i>Opmerking: Voor mechanismen om eigendoms aanspraken en gebruiksrechten op te lossen zie ook de indicatoren van Criterium 2.3</i>	Procedures Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden

<p>Indicator 4.5.2: De licentiehouders zal een volledige en up-to-date opname bijhouden met betrekking tot eventuele klachten tegen de licentiehouders, en de maatregelen die zijn genomen om dergelijke klachten op te lossen, inclusief de bijbehorende documentatie.</p>	<p>Registratie, <i>klachtenregistratie</i></p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden</p>
<p>Indicator 4.5.3: Waar klachten worden aangevoerd, moet er snel en eerlijk op gereageerd worden.</p>	<p>Registratie</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden</p>
<p>Indicator 4.5.4: In het geval dat verlies of schade wordt veroorzaakt door de bosonderneming aan de wettelijke- of gebruiksrechten, eigendom, hulpbronnen of bestaansmiddelen van lokale bevolkingsgroepen zal een billijke vergoeding aangeboden worden.</p>	<p>Registratie</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden</p>

PRINCIPE # 5: OPBRENGSTEN UIT HET BOS	
Bosbeheer ondernemingen moeten het efficiënt gebruik van de verscheidene bosproducten en diensten aanmoedigen om de economische levensvatbaarheid en een breed scala van milieu-en sociale voordelen te waarborgen.	
Criterium 5.1: Bosbeheer dient te streven naar economische haalbaarheid, rekening houdend met de volledige milieu-, sociale-, en operationele kosten van de productie, en het waarborgen van de investeringen die nodig zijn om de ecologische productiviteit van het bos te handhaven.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 5.1.1: De kostenraming in de begroting moet in overeenstemming zijn met de intensiteit en de omvang van de productie en/of het aanbieden van andere diensten, en op basis van een analyse van alle beschikbare informatie met betrekking tot milieu-, sociale-en operationele kosten.	Registratie (van financiële planning) Interviews met beheerders en administratief verantwoordelijken
Indicator 5.1.2: De inkomstenraming moet op alle verkrijgbare informatie zijn gebaseerd, en consistent met het verwachte oogstniveau van de bosproducten en/of het aanbieden van andere producten of diensten.	Registratie (van financiële planning) Interviews met beheerders en administratief verantwoordelijken
Indicator 5.1.3: Indien de begroting een <i>structureel</i> tekort laat zien, moet de administratieve verantwoordelijke persoon of de beheerder in staat zijn om aan te tonen hoe het tekort wordt overbrugd om ervoor zorgen dat het beheerplan voor lange termijn wordt uitgevoerd.	Registratie (van financiële planning) Interviews met beheerders en administratief verantwoordelijken <i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Het ANB evalueert om de vijf jaar de BBE's op de correcte uitvoering van het Uitgebreid Bosbeheer Plan. Tijdens deze evaluaties zullen eventuele bestaande structurele tekorten in de begroting aangekaart worden.</i>
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
Criterium 5.2: Bosbeheer- en marketing activiteiten dienen optimaal gebruik te maken van de diversiteit van producten van het bos en deze lokaal verwerken.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 5.2.1: De licentiehouder zal een deel van de productie ter beschikking van lokale bedrijven zoals kleinschalige industrie en verwerkingsbedrijven stellen, tenzij er sprake is van een dwingende reden die dit onmogelijk maakt. <i>Opmerking: Zie ook de indicatoren van criterium 5.4</i>	Registratie <i>Interviews met beheerders en administratief verantwoordelijken, relevante belanghebbenden en de bosgroepcoördinator</i> <i>Aanvullend commentaar:</i> - <i>Er moet aandacht worden besteed aan de voordelen van samenwerking tussen lokale bosbeheerders.</i> - <i>Bij openbare houtverkoop is men wettelijk gebonden aan de wet op overheidsopdrachten</i>

	<i>en bepalingen uit het bosdecreet (zie uitvoeringsbesluit openbare houtverkoop). Deze regelgevingen kunnen tot beperkingen leiden om aan deze indicator te voldoen.</i>
<i>Indicator 5.2.2: De licentiehouders moet, in lijn met de doelen zoals beschreven in het beheerplan, een evenwichtige schatting maken van de commerciële waarde van producten en diensten en van de mogelijkheden tot optimalisatie. Hij of zij zal trachten de productinkomsten en diensten uit bos te diversifiëren.</i>	Veldwaarnemingen Beheerplan Administratie van de bosbouwonderneming <i>Aanvullend commentaar:</i> Een menging van boomsoorten kan bijdragen aan de diversificatie van productinkomsten en diensten.
 criterium 5.3: Bosbeheer behoort verspilling door oogsten en on-site verwerking te minimaliseren en schade aan andere boshulpbronnen te voorkomen.	
Indicatoren	Wijze van controle
<i>Indicator 5.3.1: Oogsttechnieken moeten zo worden ontworpen om houtbreuk, houtdegradatie, degradatie van de productiecapaciteit van de locatie en schade aan de bosopstand en andere hulpbronnen, zoals aan bosverjonging, flora, fauna en bodem, te voorkomen.</i>	Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers
<i>Indicator 5.3.2: Afval dat door oogstwerkzaamheden, on-site verwerking en extractie ontstaat, moet tot een minimum worden beperkt, bijvoorbeeld door het te gebruiken om de bodem of sleppaden te beschermen.</i>	Veldwaarnemingen
<i>Indicator 5.3.3: Geoogst en verwerkt hout en/of andere on-site verwerkte producten zullen uit het bos worden vervoerd voordat er verslechtering optreedt.</i>	Registratie Veldwaarnemingen <i>Aanvullend commentaar:</i> Slechts incidentele gevallen van achtergebleven geoogst hout in een BBE kunnen geaccepteerd worden. Structurele incidenten dienen te worden aangemerkt als een onvolkomenheid (NC).
<i>Indicator 5.3.4: Strategische- en tactische-/ operationele oogstplanning en oogstwerkzaamheden zullen worden uitgevoerd in overeenstemming met nationale richtlijnen op het gebied van best practice.</i> Voor SLIMF: Niet van toepassing	Oogstplannen Kaarten Registratie Veldwaarnemingen <i>Extra begeleiding m.b.t. nationale "best-practices":</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Schillen van de bast ter plaatse is aanbevolen, vooral op niet-vruchtbare gronden</i> - <i>Geen "whole-tree harvesting"</i> - <i>Geen exploitatie van afval</i> - <i>Geen olie verversen bij machines in het bos</i> - <i>Chemische substanties en hun verpakking, maar ook niet-organische vloeistoffen en afval moeten worden afgevoerd zoals vastgelegd in de wetgeving</i> - <i>Het gebruik van biologisch afbreekbare kettingolie</i>
Indicator 5.3.5: Daar waar er on-site verwerkingsfaciliteiten (bijv. zagerijen) zijn, zal het omzettingspercentage van hout in verwerkte producten in overeenstemming zijn met "best-practice" voor het type van de gebruikte apparatuur.	<p>Registratie</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale experts</p>
 criterium 5.4: Bosbeheer dient te streven naar versterking en diversificatie van de lokale economie, en afhankelijkheid van een enkel bosproduct te vermijden.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 5.4.1: De licentiehouders moet informatie hebben over het scala van mogelijke producten en diensten die kunnen worden gegenereerd uit de BBE, met inbegrip van minder bekende houtsoorten, NTFP's en de mogelijkheden voor andere diensten, zoals recreatie.	<p>Documentatie</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers</p> <p>Beheerplannen en inventarisaties</p>
Indicator 5.4.2: De licentiehouders zal productdiversificatie en onderzoek aanmoedigen, rekening houdend met zowel hout als niet-hout bosproducten (NTFP's) en andere <i>diensten mits dit niet conflicteert met de bestaande wetgeving.</i>	<p>Beheerplannen</p> <p>Beleid</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers</p> <p><u>Aanvullend commentaar:</u> <i>Een menging van boomsoorten kan bijdragen aan de diversificatie van productinkomsten en diensten.</i></p>
Indicator 5.4.3: De licentiehouders moet de mogelijkheid van lokale verkoop of -marketing van deze producten of diensten hebben beoordeeld, hetzij voor eigen rekening of door de betrokkenheid van lokale ondernemingen. <i>Opmerking: Zie ook indicatoren 5.2.1 en 5.2.2</i>	<p>Documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Interviews met beheerders</p>
 criterium 5.5: Bosbeheerwerkzaamheden zullen de waarde van de bossen diensten en middelen, zoals stroomgebieden en visserij erkennen, onderhouden en waar nodig verbeteren.	

Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 5.5.1: De bosdiensten en -hulpbronnen (bijv. stroomgebieden, recreatie, toerisme, bosbijdrage aan de regionale biodiversiteit) zullen worden vastgesteld in het bosbeheerplan of gelijkwaardige documentatie.	Bosbeheerplan of gelijkwaardige documentatie Kaarten Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
Indicator 5.5.2 (ALLEEN VOOR SLIMF): Bosbeheer werkzaamheden zullen geen significante negatieve impact op de bos diensten en hulpbronnen (bijv. stroomgebieden, recreatie, toerisme, bos bijdrage aan de regionale biodiversiteit) hebben.	Bosbeheerplan of gelijkwaardige documentatie Kaarten Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden
<i>Opmerking: Zie ook de indicatoren onder principes 6 en 9</i>	
 criterium 5.6: Het oogstniveau van bosproducten zal niet hoger zijn dan wat constant kan worden volgehouden.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 5.6.1: De licentiehouders moet een duidelijke methode hebben om de toegestane oogst te bepalen.	Bestaan van een methode Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 5.6.2: Het toegestane oogstniveau moet worden gebaseerd op conservatieve, goed gedocumenteerde en meest actuele ramingen van de groei en opbrengst zodat het productieve potentieel van het bos en/of de mogelijkheid om zijn milieu- of sociale diensten op de middellange tot lange termijn te handhaven niet in gevaar wordt gebracht	Documentatie (data) van bijgroeipercentage van geogoste soorten Registratie van groei- en opbrengst schattingen Beheerplan Werkplan en kaarten Veldwaarnemingen op oogstplekken <i>Aanvullend commentaar: Bij de bepaling van het oogstpercentage moeten de resultaten van de 10-jaarlijkse inventarisaties van de bos-administratie worden meegewogen.</i>
Indicator 5.6.3: De licentiehouders zal duidelijke, accurate en up-to-date registratie van de oogst volumes van alle commerciële houtsoorten, en van de commerciële oogst van alle NTFP's bijhouden.	Registratie per soort
Indicator 5.6.4: Het oogsten van NTFP's zal niet de geschatte bijgroei op lange termijn overschrijden.	Data en registratie van bijgroeipercentage

PRINCIPE #6: MILIEUEFFECT	
Bosbeheer zal de biologische diversiteit met zijn bijbehorende waarden, waterhuishouding, bodems en unieke- en kwetsbare ecosystemen en landschappen behouden en zodoende de ecologische functies en de integriteit van het bos behouden.	
Criterium 6.1: De beoordeling van de milieueffecten zal worden afgesloten - aangepast aan de omvang, intensiteit van het bosbeheer en de uniciteit van de betrokken hulpbronnen - en adequaat worden geïntegreerd in beheersystemen. Beoordelingen zullen landschaps-niveau overwegingen omvatten, evenals de effecten van verwerkingsfaciliteiten ter plekke. Milieueffecten moeten worden beoordeeld vóór de aanvang van werkzaamheden die de plek verstoren.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 6.1.1: De licentiehouder zal de milieueffecten beoordelen voor aanvang van locatie verstorende werkzaamheden, met inbegrip van mogelijke effecten van infrastructuur voor het beheer, werknemers activiteiten en houthakkerskampen, en de effecten in verband met de winning van bosproducten zoals werktuigen en vervoersnetwerk.	Beheerplannen en begeleidende documenten Kaarten Interviews met belanghebbenden, lokale experts en bosbeheerders <i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Volgens het Vlaamse Uitvoeringsbesluit over bepalingen van verschillende categorieën van (beheer)ingrepen is het bij ontbossing van meer dan 3 hectare, verplicht om een milieu-effect-rapportage uit te voeren.</i>
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
Indicator 6.1.2: De Milieueffect evaluaties moeten zijn afgerond en gedocumenteerd voor of tijdens beheerplanning zodat de resultaten ervan zijn opgenomen in het planningsproces.	Milieueffectrapportage (<i>indien van toepassing</i>) Beheerplannen en begeleidende documenten Beheerplanning <i>Aanvullend commentaar:</i> - Milieu effecten dienen te zijn opgenomen in een bosbeheerplan, dit hoeft echter geen aparte Milieu Effect Rapportage te omvatten. - Volgens de Vlaamse milieu wetgeving (VLAREM 1) dienen voor enkele bosbeheermaatregelen (bijv. bosomvormingen vanaf 3 hectare) een aparte Milieu Effect Rapportage uitgevoerd te worden. Dit kan na een goedkeuring van het bosbeheerplan plaatsvinden maar zal voor de aanvang van werkzaamheden die de plek verstoren afgerond dienen te worden.
Voor SLIMF: Niet van toepassing	

<p>Indicator 6.1.3: De Milieueffectrapportages moeten aangepast zijn aan de omvang en de intensiteit van het bosbeheer en de uniciteit van de betrokken hulpbronnen, expliciet ingaand op de mogelijke gevolgen van iedere geïdentificeerde HCV binnen de BBE.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Milieueffectrapportage</p> <p>Interviews met belanghebbenden, lokale experts en bosbeheermedewerkers</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p><i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Beheeringrepen waarbij een milieu-effectrapportage moet worden gemaakt zijn ten minste de volgende:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Bosomvorming (verandering van het ene bostype naar een ander (in soortensamenstelling, structuur, etc.))</i> - <i>Kaalkap</i> - <i>Verandering in bosbouwkundige behandeling</i> - <i>Het stoppen van drainage</i> - <i>Drainage</i> - <i>Ontbossing en bebossing</i> - <i>Constructie en onderhoud aan infrastructuur en wegen</i>
<p>Indicator 6.1.4: Bij de Milieueffectrapportages zal rekening worden gehouden met de effecten van de bosbeheeractiviteiten op lokaal landschapsniveau.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Milieueffectrapportage</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met belanghebbenden, lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.1.5: De Milieueffectrapportages zullen de invloed van verwerkingsfaciliteiten op locatie binnen de BBE die ter beoordeling staat bevatten.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Milieueffectrapportage</p> <p>Veldwaarnemingen</p>
<p>Indicator 6.1.6: In de beheerplannen en/of ander relevant beleid en procedures van de licentiehouders zal duidelijk beschreven staan welke acties moeten worden ondernomen om de milieueffecten, die tijdens de beoordeling zijn geïdentificeerd, te verzachten of te verminderen.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Beleid en procedures</p> <p>Interviews met belanghebbenden, lokale experts en bosbeheermedewerkers.</p>
<p>Indicator 6.1.7. (ALLEEN VOOR SLIMF): De licentiehouders moet in staat zijn om kennis van de mogelijke negatieve effecten van bosbeheeractiviteiten te tonen en deze effecten te verzachten of te verminderen.</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers</p>

criterium 6.2: Er bestaan waarborgen die de bescherming van zeldzame, bedreigde en met uitsterven bedreigde soorten en hun habitats (bijvoorbeeld nesten en foerageergebieden) beschermen. Behoudszones en beschermingsgebieden zullen worden vastgesteld, aangepast aan de omvang en intensiteit van het bosbeheer en de uniciteit van de betrokken hulpbronnen. Ongepast jagen, vissen, vangen en verzamelen moet worden gecontroleerd.

Indicatoren	Wijze van controle
<p>Indicator 6.2.1: Zeldzame, bedreigde- en met uitsterven bedreigde soorten en hun habitats (bijv. nesten en foerageergebieden) die aanwezig zijn of mogelijk aanwezig kunnen zijn binnen de BBE zullen worden geïdentificeerd en opgenomen met behulp van de best beschikbare kennis en informatie (bijvoorbeeld CITES bijlage 1).</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Kaarten</p> <p>Interviews met belanghebbenden, lokale experts en bosbeheerders</p> <p><i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Bij de inventarisatie voor de identificatie van zeldzame, bedreigde of met uitsterven bedreigde soorten en hun habitats moet rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover informatie beschikbaar is:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Broedplaats en habitats van zeldzame fauna - Habitats van zeldzame planten - Zeldzame ecologische structuren, zoals holle bomen, oude vijvers, poelen, etc. - Waardevolle open ruimten <p><i>De licentiehouders wordt aanbevolen samen te werken met organisaties die inventarisaties uitvoeren op zijn/haar boseigendom.</i></p>
<p>Indicator 6.2.2: De beheerplannen en ander relevant beleid en procedures zullen duidelijke acties identificeren die zijn genomen om de aanwezigheid van zeldzame, bedreigde- en met uitsterven bedreigde soorten binnen de BBE te behouden of verbeteren.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Kaarten</p> <p>werk- / oogstplannen</p> <p>Interviews met personeel en aannemers.</p> <p><i>Aanvullend commentaar:</i> <i>De specificatie van de acties moet de voorwaarden voor exploitatie tijdens het broedseizoen of in bijzondere vegetaties in detail beschrijven. De specificaties moeten ook aangeven onder welke weersomstandigheden het werk niet kan worden uitgevoerd. Het is dus mogelijk te kiezen voor een vastgestelde lange periode (drie maanden) waarin geen hout wordt geoogst, gecombineerd met een ad hoc periode die gekoppeld is aan de noden van aanwezige soorten.</i></p>

	<i>Informatie op basis waarvan de oogstrijke periode wordt bepaald moet worden opgenomen in de plannen.</i>
Indicator 6.2.3: In het geval van voorkomen van zeldzame, bedreigde en met uitsterven bedreigde soorten en hun habitats, moeten behoudszones en beschermingsgebieden worden vastgesteld om verstoring van de soorten en hun habitats tijdens werkzaamheden te voorkomen. Deze moeten zijn aangepast aan de omvang en de intensiteit van het bosbeheer, en de grootte en ligging van de beschermde gebieden moet voldoende zijn om de voortdurende aanwezigheid van deze soorten als geïdentificeerd en opgenomen (zie indicator 6.2.1) te garanderen. <i>Opmerking: de behoudszones zijn niet noodzakelijkerwijs bosgrond. Zij kunnen onder meer moeraslanden en open ruimte bevatten, en kan tweevoudige doeleinden hebben.</i>	Beheerplannen en begeleidende documenten Kaarten Interviews met belanghebbenden, lokale experts en bosbeheerders Veldwaarnemingen
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
Indicator 6.2.4: Behoudszones moeten zijn geïdentificeerd en gemarkeerd op kaarten, en waar nodig, in het veld.	Beheerplannen en begeleidende documenten Kaarten Veldwaarnemingen
Indicator 6.2.5: De licentiehouders zal een wetenschappelijk valide controlesysteem van belangrijke ecologische Indicatoren voor de behoudszones binnen de BBE hebben gedocumenteerd en geïmplementeerd	Beheerplannen en begeleidende documenten Toezicht registratie
Indicator 6.2.6: De licentiehouders zal over systemen beschikken die ervoor zorgen dat alle maatregelen worden genomen tegen illegaal of ongeoorloofd jagen, vissen, vangen of verzamelen binnen de BBE.	Beleid en procedures <i>Wildbeheerplan</i> <i>Toegangsregeling</i> Inname rapportage Veldwaarnemingen Interviews met belanghebbenden, bosbeheerders en overheidsinstellingen
Indicator 6.2.7. (ALLEEN VOOR SLIMF): Als er informatie over zeldzame, bedreigde en met uitsterven bedreigde soorten en habitats bestaat,	Beheerplannen en begeleidende documenten Veldwaarnemingen

moeten specifieke beheeractiviteiten (en/of beperkingen), ontworpen om de lokale biodiversiteit te beschermen, moeten zijn gedefinieerd en geïmplementeerd.	Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 6.2.8 (ALLEEN VOOR PLANTAGES): Representatieve gedeelten van bestaande natuurlijke ecosystemen, die samen tenminste 5% van de oppervlakte van de BBE die ter beoordeling staat zullen omvatten, zullen zo worden beheerd dat ze worden behouden of naar hun natuurlijke staat worden hersteld, gebaseerd op de identificatie van de belangrijkste biologische gebieden, overleg met belanghebbenden, lokale overheid en de wetenschappelijke autoriteiten.	Beheerplannen en begeleidende documenten Kaarten Procedures overleg procedure rapportage Interviews met lokale belanghebbenden, milieuorganisaties, lokale overheden, wetenschappelijke autoriteiten en bosbeheermedewerkers
 criterium 6.3: Ecologische functies en waarden zullen worden gehandhaafd, versterkt of hersteld, met inbegrip van: a) Bosregeneratie en successie. b) Genetische-, soorten- en ecosysteemdiversiteit. c) Natuurlijke cycli die de productiviteit van het bos-ecosysteem beïnvloeden.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 6.3.1: De licentiehouders zal informatie beschikbaar hebben over de BBE met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> • Regeneratie en opeenvolging; • Genetische soorten en ecosysteemdiversiteit; • Natuurlijke cycli die de productiviteit van het bos-ecosysteem beïnvloeden. 	Registratie Kaarten Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Bosregeneratie en opeenvolging Indicator 6.3.2: In natuurlijke- en andere niet-plantage bosgebieden die worden beheerd voor de productie, moeten de bosbouwkundige en/of andere systemen voor het beheer van de BBE worden ontworpen om te profiteren van natuurlijke regeneratie en deze aan te moedigen (bijv. De identificatie, het behoud en in kaart brengen van zaadbomen, de timing van de oogst, vormgeving en omvang van oogstgebieden, korte- en lange-termijn behandeling van de locatie na de oogst), tenzij uit gegevens blijkt dat verrijksaanplanting genetische-, soort- of ecosysteem diversiteit versterkt of herstelt.	Beheerplannen en begeleidende documenten Registratie Werk-/ oogstplannen Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers

<p>Indicator 6.3.3 (ALLEEN VOOR PLANTAGES): In plantage-gebieden van de BBE zal het teeltkundig systeem zodanig zijn ontworpen dat het natuurlijke patroon van regeneratie en successie van de aangeplante soorten wordt gereflecteerd, wat bijvoorbeeld moet blijken uit de omvang, de verschillen in omvang en de verspreiding van de gebieden waarin geogst wordt binnen de BBE, en het onderhoud binnen de plantage matrix van beschermde gebieden (zie Criterium 6.2), zaadbomen, en een deel niet te oogsten bomen, en onderbegroeiingssoorten gedurende de gehele beheercyclus.</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Werk-/ oogstplannen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.3.4: Kleinschalige kap en beheeringrepen, zoals dunning, moeten worden aangemoedigd.</p>	<p>Beheerplan</p> <p>Veldwaarneming</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p> <p><u>Aanvullend commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kaalkap, als is aangetoond dat dit nodig is, moet worden beperkt tot maximaal 1 ha. in loofbos en maximaal 3 ha. in naaldbos. Gedetailleerde argumenten voor kaalkap over grotere oppervlakten moeten vastgelegd zijn in het beheerplan. Deze zijn alleen aanvaardbaar als de belangrijkste principes van de FSC P&C worden gerespecteerd en als ze leiden tot een hoger niveau van natuurlijkheid (bijv. bij omvorming van gelijkjarige homogene plantages van uitheemse soorten naar een ongelijkjarige menging met inheemse soorten).</i> - <i>Bij de verjonging van een populierenopstand (plantage), moet de maximum oppervlakte van 3 ha. worden aangehouden.</i> - <i>Bij een uitkapsysteem (shelterwood system) wordt de eindvelling niet beschouwd als kaalkap.</i> - <i>Bij een systematische dunning in stroken (strip system) worden de nadelen van kaalkap sterk verzwakt vanwege het randeffect van de oude opstand. In die gevallen moet de breedte van de stroken kleiner zijn dan 1 of 2 keer de gemiddelde hoogte van de opstand, afhankelijk van de soort en de lokale omstandigheden.</i>

<p>Indicator 6.3.5: Waar aangetaste locaties zijn geïdentificeerd in de BBE, moeten de bosbouwkundige en/of beheersystemen een programma voor de restauratie van deze locaties bevatten.</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p><i>Indicator 6.3.6: Omlopen (rotatieperioden) moeten lang zijn en worden vastgesteld met het oog op het bereiken van een evenwicht tussen sociale, ecologische en economische aspecten. Korte omlopen kunnen acceptabel zijn (bijv. in een systeem met vroege en intensieve dunningen), maar alleen als aan andere duurzaamheidsvereisten is voldaan.</i></p>	<p>Beheerplan</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Genetische, soorten, en ecosysteem diversiteit</p> <p>Indicator 6.3.7: Oude, niet-commerciële bomen, bomen met bijzondere ecologische waarde, staande dode bomen en liggend dood hout moeten systematisch worden bewaard binnen de productielocatie van de BBE, en in voldoende mate door heel de BBE om populaties van vogel- en insectensoorten te ondersteunen die afhankelijk zijn van oude bomen en dood hout.</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Werk-/ oogstplannen</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p><i>Indicator 6.3.8: Bij bebossing en herbebossing en voor zover beschikbaar, is het te verkiezen om gebruik te maken van inheemse soorten van autochtone herkomst, die zijn aangepast aan de eigenschappen van de locatie. In het geval van kunstmatige verjonging, moeten door de overheid aanbevolen herkomsten worden gebruikt. Daarnaast moet de soort zijn aangepast aan de bodem en aan de locatie.</i></p>	<p><i>Beheerplan</i></p> <p><i>Veldwaarnemingen</i></p> <p><u><i>Aanvullend commentaar:</i></u> <i>In Vlaanderen moeten de herkomsten worden gekozen die worden aanbevolen door het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, voor zover die beschikbaar zijn. Voor de dominante boomsoort in de opstand wordt alleen de optimale klasse geaccepteerd.</i></p>
<p>Indicator 6.3.9: Het bosbeheer moet zich richten op het handhaven, en waar mogelijk op het verbeteren, van de structuur en de natuurlijke soortendiversiteit in de boom- en struiklaag. De natuurlijke soortensamenstelling, bodem, flora en fauna moet zo goed als mogelijk in stand gehouden worden.</p>	<p><i>Beheerplan</i></p> <p><i>Veldwaarnemingen</i></p> <p><u><i>Aanvullend commentaar:</i></u> <i>Gevarieerde bosstructuren verdienen de voorkeur (in termen van soort en leeftijd), zowel ongelijkjarig als gemengd. Het creëren van gaten en aanvullend werk aan bosranden kan hieraan bijdragen.</i></p>

<p>Natuurlijke cycli</p> <p>Indicator 6.3.10: Werkvoorbereidingen op locatie en oogstmethoden zullen zijn ontworpen om bodemverdichting te beperken en het behoud van nutriënten op de site te maximaliseren.</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Werk-/ oogstplannen</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.3.11: Beschermende gebieden zullen worden aangelegd tussen de beheergebieden en de gebieden die een hoog risico op brand of erosie.</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Kaarten</p> <p>Werk-/ oogstplannen</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.3.12: Er zullen geen aanwijzingen zijn dat de oogst van materiaal de potentiële productiviteit van de bodem op de lange termijn vermindert.</p>	<p>Registratie</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p><i>Indicator 6.3.13: Bemesting (verrijking met nutriënten) mag niet worden uitgevoerd. Wanneer bodems gedegradeerd zijn, mag bemesting ten behoeve van de verjonging (direct toegepast in het plantgat) worden uitgevoerd. Elke bodemverbetering moet worden voorafgegaan door een bodemonderzoek, uitgevoerd door een onafhankelijk en door de overheid erkend laboratorium.</i></p>	<p><i>Beheerplan en rapportages van laboratoria</i></p> <p><i>Veldwaarnemingen</i></p> <p><i>Interviews met bosbeheermedewerkers</i></p> <p><u><i>Aanvullend commentaar:</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Volgens artikel 20 (9) van het Bos decreet, is het verboden om meststoffen te gebruiken, behalve mest in het plantgat of wanneer dit in het beheerplan of de licentie van het ANB al was voorzien</i> - <i>Wanneer bodems gedegradeerd zijn mogen maatregelen worden genomen om de bosbodem te verbeteren (met uitzondering van verrijking door nutriënten).</i>
<p><i>Indicator 6.3.14: De drainage van water uit waterrijke gebieden, zoals venen, moerassen, overstromingsgebieden, bronnen, en vochtige heidegebieden, moet worden tegengegaan. Buiten deze gebieden mogen bestaande oppervlakte-drainagesystemen worden gehandhaafd als dit nodig is en als het bijdraagt aan het</i></p>	<p><i>Beheerplan</i></p> <p><i>Veldwaarnemingen</i></p> <p><i>Interviews met bosbeheermedewerkers</i></p>

<p><i>bereiken van de beheerdoelen. Aanleg van nieuwe drainage wordt nergens toegestaan.</i></p> <p><i>Voor zover mogelijk moet het bosbeheer bijdragen aan een integraal waterbeheer, in zowel de gebieden met infiltratie als ook die waaruit water weglekt, en in riviervalleien.</i></p>	
<p> criterium 6.4: Representatieve gevallen van bestaande ecosystemen binnen het landschap zullen in hun natuurlijke staat worden beschermd en vastgelegd op kaarten, aangepast aan de omvang en intensiteit van het bosbeheer en de uniciteit van de betrokken hulpbronnen.</p>	
<p>Indicatoren</p>	<p>Wijze van controle</p>
<p>Indicator 6.4.1: De licentiehouders zal een onderzoek hebben uitgevoerd in de BBE om representatieve voorbeelden van bestaande natuurlijke ecosystemen binnen het landschap te identificeren, in kaart te brengen en beschermen, aangepast aan de omvang en intensiteit van het bosbeheer en de uniciteit van de betrokken hulpbronnen.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.4.2: De behoudszones geïdentificeerd door de licentiehouders (zie Criterium 6.2) zullen representatieve gebieden van bestaande ecosystemen in hun natuurlijke staat omvatten, zoals aangegeven in 6.4.1.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.4.3 (ALLEEN VOOR SLIMF): Representatieve gevallen van ecosystemen zullen worden beschermd in het geval zij bekend zijn.</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.4.4: Het beheer van de opstanden waar geen oogstmaatregelen plaatsvinden (<i>set aside</i>), moet worden gekoppeld aan de doelstelling, een bos dat zoveel mogelijk overeenkomt met het natuurlijke bos op deze plaats in termen van structuur en samenstelling, en waar aandacht wordt geschonken aan overgangszones en</p>	<p>Beheerplan</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers</p> <p><u>Aanvullend commentaar:</u> Economisch waardevolle bomen mogen worden geoogst en verkochte, als dit geen</p>

<p><i>open ruimten. Ingrijpen is slechts toegestaan als dit de natuurlijke ontwikkeling niet beïnvloedt.</i></p>	<p><i>noemenswaardige invloed heeft op de soortensamenstelling en structuur. Andere ingrepen kunnen worden overwogen als het ecosysteem zich daardoor ontwikkeld richting doelstelling.</i></p>
<p> criterium 6.5: Schriftelijke richtlijnen zullen worden opgesteld en uitgevoerd om: erosie te controleren; schade aan de bossen tijdens oogsten, wegenbouw, en alle andere mechanische verstoringen tot een minimum te beperken; en waterbronnen te beschermen.</p>	
<p>Indicatoren</p>	<p>Wijze van controle</p>
<p>Indicator 6.5.1: Alle boswerkzaamheden met potentiële negatieve gevolgen voor het milieu (zie 6.1) zullen schriftelijke richtlijnen bevatten voor aanvaardbare praktijken, die beschikbaar zijn voor bosbeheerders en toezichthouders, met betrekking tot het bedwingen van erosie.</p> <p><i>NB: Bodembewerking (Tillage) moet tot een minimum worden beperkt om erosie en verlies aan mineralen te vermijden. In combinatie met kaalkap op hellingen moet de bodemverwondingen worden beperkt tot smalle stroken of kleine oppervlakten. Herstellende maatregelen moeten worden opgesteld voor bosdelen die gedegradeerd zijn.</i></p>	<p>Registratie, <i>beheerplannen en ondersteunende documenten</i></p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p> <p><u>Aanvullend commentaar:</u> <i>Oppervlakkige bodemverwonding onder overblijvende zaadbomen, om natuurlijke verjonging te stimuleren, is toegestaan.</i></p>
<p>Indicator 6.5.2: Alle boswerkzaamheden met potentiële negatieve gevolgen voor het milieu (zie 6.1) zullen schriftelijke richtlijnen bevatten voor aanvaardbare praktijken, die beschikbaar zijn voor bosbeheerders en toezichthouders, met betrekking tot het minimaliseren van schade aan de bossen tijdens het oogsten, de wegenbouw en andere mechanische verstoringen onder specifieke weersomstandigheden (oogsten onder alle weersomstandigheden vs. oogsten onder droge omstandigheden).</p>	<p>Registratie, <i>beheerplannen en ondersteunende documenten</i></p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers</p> <p><u>Aanvullend commentaar:</u> <i>In de specificaties voor de exploitatie moet tenminste het volgende worden vermeld:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Welke wegen en uitrijpaden moeten worden gebruikt;</i> - <i>de periode of weersomstandigheden waarbij exploitatie is toegestaan;</i> - <i>de bestemming van het kroonhout en de bast;</i> - <i>de voorgestelde betaling in geval van schade aan de blijvende opstand en de bodem;</i> - <i>de voorwaarden voor exploitatie tijdens het broedseizoen;</i>

	- <i>het type biologisch afbreekbare olie dat moet worden gebruikt.</i>
Indicator 6.5.3: Alle bosoperaties met potentiële negatieve gevolgen voor het milieu (zie 6.1) zullen schriftelijke richtlijnen bevatten voor aanvaardbare praktijken, die beschikbaar zijn voor bosbeheerders en toezichthouders, met betrekking tot de bescherming van waterbronnen die zich zowel binnen als buiten de BBE bevinden.	Registratie, <i>beheerplannen en ondersteunende documenten</i> Kaarten Veldwaarnemingen Interviews met lokale experts en bosbeheer medewerkers
Indicator 6.5.4: Richtlijnen (zie 6.5.1 - 6.5.3) moeten voldoen aan de nationale- of regionale best management praktijken of deze overtreffen.	Beheerplannen en begeleidende documenten Gebruik van specifieke nationale of regionale richtlijnen voor 'best practice' (beste praktijken) of andere codes (bijv. FAO model code of forest harvesting practice - Dykstra and Heinrich, 1996)
Indicator 6.5.5: De richtlijnen zullen tenminste specifieke bepalingen omvatten om waterlopen waarin de oogst en andere verstoring is verboden, te beschermen en vast te leggen op kaarten.	Richtlijnen in beheerplannen en/ of werkplannen die de bescherming van wetland (moerasland), waterbronnen en oeverbeschermingszones specificeren. Kaarten Veldwaarnemingen Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Indicator 6.5.6: De richtlijnen zullen tenminste specifieke bepalingen omvatten om erosie te voorkomen door het identificeren van gebieden die gevoelig zijn voor erosie, waarin de oogst en andere verstoringen is verboden.	Richtlijnen in beheerplannen en/ of werkplannen Kaarten Veldwaarnemingen Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Indicator 6.5.7: Richtlijnen (zie 6.5.1- 6.5.6) zullen worden uitgevoerd tijdens werkzaamheden en planning, inclusief het gebruik van topografische kaarten.	Richtlijnen in beheerplannen en/ of werkplannen Werkplannen Veldwaarnemingen Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers

 criterium 6.6: Beheersystemen zullen de ontwikkeling en invoering van milieuvriendelijke niet-chemische methoden van gewasbescherming bevorderen en streven ernaar het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen te vermijden. World Health Organisation Type 1A en 1B en gechloreerde koolwaterstof bestrijdingsmiddelen, pesticiden die persistent zijn, toxisch of waarvan de derivaten biologisch actief blijven en zich verder ophopen in de voedselketen dan hun beoogde gebruik; alsook alle pesticiden verboden door internationale overeenkomst, zullen worden verboden. Als chemicaliën worden gebruikt, moet een goede uitrusting en opleiding worden verstrekt om gezondheids- en milieurisico's te minimaliseren.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 6.6.1: De licentiehouders moet over schriftelijk beleid en strategieën voor de ontwikkeling- en toepassing van milieuvriendelijke niet-chemische methoden beschikken om plagen te bestrijden te bevorderen en ernaar te streven gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen te vermijden.	Document inspectie (beleid, strategieën in beheerplan of andere documenten) <i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Gechloreerde, gevaarlijke en toxische stoffen zijn verboden, zoals in de Europese wetgeving is vastgelegd.</i>
Indicator 6.6.2: Teeltsystemen en geïntegreerde bestrijding van plagen en vegetatiebestrijdingsstrategieën moeten worden uitgevoerd in overeenstemming met het beleid en de strategieën zoals vermeld onder 6.6.1.	Veldwaarnemingen Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Indicator 6.6.3: De licentiehouders moet op de hoogte zijn van het FSC bestrijdingsmiddelen beleid en alle chemicaliën die zijn verboden door FSC, op nationaal niveau of door internationale overeenkomsten, het verbod van de WHO Type 1A en 1B en gechloreerde koolwaterstof pesticiden, alsook van de eventuele ontheffingen die zijn goedgekeurd en van toepassing zijn in het land en/of de betrokken regio.	Document inspectie (aanwezig zijn van een kopie van de meest up-to-date FSC informatie via FSC-POL-30-001 en FSC-GUI-30-001 en de WHO Type 1A of 1B en gechloreerde koolwaterstof pesticiden) Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 6.6.4: Waar chemicaliën worden gebruikt, zal de licentiehouders een up-to-date lijst van alle pesticiden hebben die zijn gebruikt in de BBE, inclusief hun handelsnaam, actieve component, hoeveel actieve ingrediënt die er is gebruikt, gebruiksdatum, locatie van gebruik en reden van gebruik.	Registratie van gebruikte chemicaliën Facturen en kwitanties Veldwaarnemingen
Indicator 6.6.5: Waar chemicaliën worden gebruikt, zullen er geen pesticiden in de BBE opgeslagen of gebruikt worden die staan vermeld op de FSC-lijst van "zeer gevaarlijke" bestrijdingsmiddelen, tenzij de	Chemicaliënregistratie Goedkeuringen voor uitzondering Veldwaarnemingen

licentiehouders in het bezit is van een geldige FSC bestrijdingsmiddelen ontheffing voor de betreffende pesticide.	Interviews met bosbeheer medewerkers
Indicator 6.6.6: Waar chemicaliën worden gebruikt, moeten alle medewerkers en aannemers die zijn betrokken met het gebruik ervan, opleiding hebben gehad in het omgaan met, de toepassing van en opslag procedures van chemicaliën.	Trainingsregistratie Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers en aannemers die bij het gebruik van chemicaliën zijn betrokken <i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Algemene instructies over hoe om te gaan met chemicaliën moeten in ieder geval bekend zijn bij de werknemers die ze toepassen.</i>
Indicator 6.6.7: Waar chemicaliën worden gebruikt, moet de licentiehouders veilige transport-, opslag-, verwerkings-, toepassing- en noodprocedures hanteren volgens ILO publicaties "Veiligheid & Gezondheid bij het gebruik van Agrochemicaliën: Een Gids" ("Safety & Health in the Use of Agrochemicals: A Guide"), "Veiligheid in het gebruik van chemicaliën op het werk" ("Safety in the Use of chemicals at Work") of gelijkwaardige documentatie over het veilige gebruik van pesticiden.	Procedures en registratie Veldwaarnemingen
Criteria 6.7: Chemicaliën, containers, vloeibaar en vaste niet-biologische afvalstoffen, waaronder brandstof en olie moeten worden verwijderd op een milieuvriendelijke wijze op locaties buiten de BBE.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 6.7.1: De licentiehouders moet een up-to-date lijst van locaties buiten de BBE bijhouden voor de verwijdering van al zijn chemicaliën, containers, vloeibaar en vast niet-biologische afvalstoffen, waaronder brandstof en olie.	Registratie <i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Chemische substanties en hun verpakking, maar ook niet-organische vloeistoffen en afval moeten worden afgevoerd zoals vastgelegd in de wetgeving</i>
Indicator 6.7.2: Er moet een gedocumenteerd systeem aanwezig zijn voor het veilig verzamelen en bewaren van dergelijk afval, en voor een veilig vervoer naar de genoemde locaties (zie 6.7.1) voor verwijdering.	Controleer het documentatiesysteem Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheer medewerkers
Indicator 6.7.3: Er zal geen aanwijzing zijn dat afvalproducten van de licentiehouders niet naar de bovengenoemde locaties (zie 6.7.1), worden afgevoerd en de afvoer niet in	Veldwaarnemingen Interviews met belanghebbenden, bosbeheermedewerkers en aannemers

overeenstemming is met milieuvriendelijke en veilige methodes en de geldende wettelijke eisen.	
Indicator 6.7.4: Alle bij het gebruik van chemicaliën, brandstof en olie betrokken medewerkers en aannemers zullen opleiding en materialen krijgen voor de controle en het opruimen van chemicaliën, brandstof en olie in het geval van per ongeluk morsen.	<p>Trainingsregistratie</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en aannemers die bij het gebruik van chemicaliën zijn betrokken</p> <p><i>Aanvullend commentaar:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Het verversen van olie bij machines in het bos is niet toegestaan.</i> - <i>Het gebruik van biologisch afbreekbare kettingolie is vereist.</i> - <i>Algemene instructies over hoe om te gaan met chemicaliën, brandstof en olie moeten in ieder geval bekend zijn bij de werknemers en aannemers die ze toepassen.</i>
 criterium 6.8: Het gebruik van biologische bestrijdingsmiddelen moet worden gedocumenteerd, geminimaliseerd, geobserveerd en strikt worden gecontroleerd in overeenstemming met de nationale wetgeving en internationaal aanvaarde wetenschappelijke protocollen. Gebruik van genetisch gemodificeerde organismen zal zijn verboden.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 6.8.1: De licentiehouders moet in een schriftelijke verklaring laten zien dat er geen genetisch gemodificeerde organismen (GGO- zie glossarium in de Control Union Certifications Standards) worden gebruikt of aanwezig zijn in de BBE of gebieden waar onderzoek plaatsvindt onder de directe of indirecte verantwoordelijkheid van de licentiehouders.	Registratie of schriftelijke verklaring
Indicator 6.8.2: Wanneer de licentiehouders biologische bestrijdingsmiddelen gebruikt (zie het glossarium in de Control Union Certifications Standard), moet de licentiehouders rechtvaardigen en aantonen dat een dergelijk gebruik in strikte overeenstemming is met nationale wetgeving en internationaal aanvaarde wetenschappelijke protocollen.	Documenten Registratie
Indicator 6.8.3: Wanneer de licentiehouders biologische bestrijdingsmiddelen gebruikt (zie het glossarium in de Control Union	Documenten Toezicht registratie

Certifications Standard), zal dit worden gedocumenteerd en gecontroleerd door de licentiehouders.	
 criterium 6.9: Het gebruik van exotische soorten moet zorgvuldig worden gecontroleerd en actief gecontroleerd om negatieve ecologische effecten te vermijden.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 6.9.1: Het gebruik van exotische soorten moet worden ontmoedigd en zorgvuldig worden gecontroleerd.	Documenten Registratie van wetenschappelijke studies Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 6.9.2: Exotische soorten zullen alleen worden gebruikt voor goed gemotiveerde specifieke doeleinden, gebruik makend van overtuigend bewijs dat de soort niet invasief zal worden of andere negatieve ecologische effecten op het lokale niveau zal hebben.	Documenten Registratie van wetenschappelijke studies Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 6.9.3: Waar exotische soorten worden geplant binnen de BBE zal de licentiehouders dit documenteren en regelmatig controle invoeren binnen en buiten de BBE om enig bewijs van spontane regeneratie, ongewone sterfte, ziekten, insectenplagen of andere negatieve ecologische effecten te identificeren.	Toezicht registratie Veldwaarnemingen Interviews met lokale belanghebbenden en lokale beheermedewerkers
Indicator 6.9.4: Wanneer er aanwijzingen zijn dat exotische soorten invasief zijn, zal de licentiehouders beleid en procedures klaar hebben liggen om onmiddellijke en doeltreffende maatregelen te nemen om de soort van de BBE en van alle andere sites waar het kan regenereren te elimineren.	Beleid en procedures Veldwaarnemingen
 criterium 6.10: Bosvorming naar plantages of niet-bosgebieden zal niet plaatsvinden, behalve in omstandigheden waarin conversie: a) een zeer beperkt deel van de bosbeheereenheid (BBE) betreft, en b) niet voorkomt in bosgebieden met hoge beschermingswaarde, en c) duidelijke, substantiële, additionele, veilige en lange termijn behoudsvoordelen voor de BBE zal voortbrengen.	
Indicatoren	Wijze van controle

<p>Indicator 6.10.1: De licentiehouder zal geen bossen of bedreigde niet-beboste habitats tot plantages of niet-bosgebieden omvormen, tenzij deze voldoen aan de voorwaarden zoals vermeld in Indicatoren 6.10.2 - 6.10.5.</p>	<p>Interviews met lokale belanghebbenden, lokale experts, overheidsinstellingen en bosbeheermedewerkers</p> <p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p>
<p>Indicator 6.10.2: In het geval van omvorming, zal dit niet meer zijn dan 5% van de totale BBE over een periode van 5 jaar (zie FSC-ADV-30-602) <i>met uitzondering indien het om de verplichte omvormingen die volgens de Natura 2000 bepalingen zijn opgelegd.</i></p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale belanghebbenden, lokale experts, overheidsinstellingen en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.10.3: In het geval van omvorming, zal dit in geen enkel geval High Conservation Value Forest gebieden bevatten (zie Principe 9).</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Registratie</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale belanghebbenden, lokale experts, overheidsinstellingen en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.10.4: Uitzonderingen zullen worden toegestaan wanneer het omgevormde gebied voor de productie van voedsel voor lokale consumptie is (bijv. gemengde landbouw-bosbouw systemen).</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met lokale belanghebbenden, lokale experts, overheidsinstellingen en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 6.10.5: De voordelen van de omvorming zullen worden geïdentificeerd en beoordeeld in samenwerking met erkende experts, milieuorganisaties en regelgevende instellingen.</p>	<p>Interviews met bosbeheermedewerkers, experts, milieuorganisaties en regelgevende instellingen</p> <p><i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Indien er sprake is van bosomvormingen volgens de Natura 2000 bepalingen zal de bosbeheerder moeten kunnen aantonen dat de beoogde omvormingen inderdaad duidelijke, substantiële, additionele, veilige en lange termijn behoudsvoordelen voor de BBE zullen voortbrengen</i></p>

Indicator 6.10.6: De licentiehouders zal alle nodige toestemmingen en vergunningen voor de omvorming hebben, in overeenstemming met de nationale vereisten.	Documenten Interviews met bosbeheermedewerkers, en overheidsinstellingen
<i>Indicator 6.10.7: Uniforme opstanden of andere vormen van landgebruik mogen nooit de plaats innemen van bos met een grote variatie aan soorten. Omvorming van inheems bos naar homogeen bos van fijnspar (Norway spruce), populier of andere niet-inheemse soorten, en ook grove den, mag nooit plaatsvinden.</i>	<i>Beheerplan Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers</i>

PRINCIPE #7: BEHEERPLAN

Er moet een beheerplan zijn geschreven, geïmplementeerd en up to date gehouden, afgestemd op de omvang en intensiteit van de werkzaamheden. De lange-termijn beheerdoelstellingen en de middelen om deze te verwezenlijken, moeten duidelijk worden aangegeven.

Criterium 7.1: Het beheerplan en de begeleidende documenten zullen bevatten:

a) De beheerdoelstellingen.

b) Een beschrijving van de bos-hulpbronnen die worden beheerd, beperkingen om milieutechnische redenen, landgebruik en eigendomsstatus, sociaaleconomische omstandigheden en een profiel van de aangrenzende gronden.

c) Beschrijving van teelt- en/of ander beheerssysteem, gebaseerd op de ecologie van het bos in kwestie en verzamelde informatie door middel van hulpbron inventarisaties.

d) Reden voor het jaarlijkse oogstpercentage en de soorten selectie.

e) Voorzieningen voor toezicht op bosgroei en -dynamiek.

f) Milieu waarborgen op basis van milieu-evaluaties.

g) Plannen voor de identificatie en bescherming van zeldzame, bedreigde- en met uitsterven bedreigde soorten.

h) Kaarten die de boshulpbronnen beschrijven met inbegrip van beschermd gebied, geplande beheersactiviteiten en grondbezit.

i) Beschrijving en motivering van de oogsttechnieken en van te gebruiken apparatuur.

Indicatoren**Wijze van controle**

Indicator 7.1.1: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, moeten beheerdoelstellingen voor de betreffende BBE bevatten (zie ook Criterium 1.6).

Beheerplannen en begeleidende documenten

Indicator 7.1.2: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen een beschrijving van de te beheren boshulpbronnen bevatten.

Beheerplannen en begeleidende documenten

Voor SLIMF (Indicatoren 7.1.2-7.1.7): Het bos moet in grote lijnen worden beschreven.

Indicator 7.1.3: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen rekening houden met bestaande milieutechnische beperkingen
Voor SLIMF: Zie onder Indicator 7.1.2

Beheerplannen en begeleidende documenten

Indicator 7.1.4: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen het bestaand landgebruik en de eigendomsstatus

Beheerplannen en begeleidende documenten

<p>bevatten.</p> <p>Voor SLIMF: Zie onder Indicator 7.1.2</p>	
<p>Indicator 7.1.5: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen rekening houden met bestaande sociaaleconomische omstandigheden.</p> <p>Voor SLIMF: Zie onder Indicator 7.1.2</p>	Beheerplannen en begeleidende documenten
<p>Indicator 7.1.6: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen een karakterisering van de aangrenzende grondgebieden bevatten,</p> <p>Voor SLIMF: Zie onder Indicator 7.1.2</p>	Beheerplannen en begeleidende documenten
<p>Indicator 7.1.7: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen zullen, specifieke informatie en de behandeling van de mogelijke aanwezigheid van High Conservation Value gebieden (zie principe 9) binnen de BBE bevatten.</p> <p>Voor SLIMF: Zie onder Indicator 7.1.2</p>	Beheerplannen en begeleidende documenten
<p>Indicator 7.1.8: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen een beschrijving van teelt- en/of ander beheerssysteem bevatten, gebaseerd op de ecologie van het bos in kwestie en verzamelde informatie door middel van hulpbron inventarisaties (zie ook Criteria 5.6, 6.3, 8.1, 8.2).</p> <p>Voor SLIMF (Indicator 7.1.8 en 7.1.9): Er moet worden voorzien in een korte beschrijving betreffende hoe de doelstellingen worden gehaald door verantwoorde oogstlimieten en bosbouw gebaseerd op voorzichtige schattingen van bijgroei en opbrengst.</p>	Beheerplannen en begeleidende documenten

<p>Indicator 7.1.9: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen een duidelijke reden voor het jaarlijkse oogstpercentage en de soorten selectie bevatten (zie ook Criterium 5.6).</p> <p>Voor SLIMF: Zie onder Indicator 7.1.8</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p>
<p>Indicator 7.1.10: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen de voorzieningen voor toezicht op bosgroei en -dynamiek beschrijven. (zie ook Criterium 8.2).</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p>
<p>Indicator 7.1.11: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen milieuwaarborgen op basis van milieu-evaluaties specificeren (zie ook Criterium 6.1, 9.3).</p>	<p>Zie Wijze van controle onder Criterium 6.1</p>
<p>Indicator 7.1.12: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten, zoals bijlagen of documenten waarnaar is verwezen, zullen plannen voor de identificatie en bescherming van zeldzame, bedreigde- en met uitsterven bedreigde soorten bevatten. (zie ook Criteria 6.2, 6.3, 6.4, 9.3).</p>	<p>Zie Wijze van controle onder Criterium 6.2-6.4</p>
<p>Indicator 7.1.13: Vóór de aanvang van de oogst en de aanleg van wegen, moeten er duidelijke en toegankelijke kaarten aanwezig zijn die de boshulpbronnen beschrijven met inbegrip van beschermde gebieden, geplande beheersactiviteiten en grondbezit (op een adequate schaal die geschikt is om richting te geven aan de planning en het toezicht).</p> <p>Voor SLIMF: Er moeten passende kaarten van de boshulpbronnen bestaan die beschermde gebieden, gepland beheer en grondbezit bevatten.</p>	<p>Kaarten registratie die hieraan is verbonden</p>

Indicator 7.1.14: Het beheerplan en/of ondersteunende documenten zullen een beschrijving en rechtvaardiging van de te gebruiken oogstechnieken en materiaal bevatten (Zie ook Criterium 6.5)	Beheerplannen <i>en catalogen voor openbaar houtverkoop</i> Registratie Veldwaarnemingen Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Criterium 7.2: Het beheerplan moet periodiek worden herzien om de resultaten van het toezicht of nieuwe wetenschappelijke en technische informatie op te nemen, evenals om te reageren op veranderende milieu-, sociale en economische omstandigheden.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 7.2.1: Het beheerplan en de begeleidende documentatie zal op tijdige en consistente basis worden herzien en ge-update, maar tenminste eens in de vijf (5) jaar. <i>NB: Redenen voor herziening moeten helder worden uiteengezet in het eerste deel van de planningscyclus.</i> Voor SLIMF: Niet van toepassing (zie Indicator 7.2.5).	Herziend beheerplan of andere planningsdocumenten Interviews met bosbeheermedewerkers <i>Aanvullend commentaar: Het beheerplan wordt elke 20-25 jaar opgesteld. Ook als het bos van eigenaar verandert, blijft het beheerplan van toepassing. De boseigenaar / -beheerder kan een tussentijdse evaluatie uitvoeren.</i>
Indicator 7.2.2: Het beheerplan en de begeleidende documentatie zal de resultaten van toezicht en/of nieuwe wetenschappelijke- en technische informatie bevatten. Voor SLIMF: Niet van toepassing (zie Indicator 7.2.5)	Herziend beheerplan of andere planningsdocumenten Herziend beleid Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 7.2.3: Het beheerplan en de begeleidende documenten zullen de resultaten van veranderende milieu, sociale en economische overwegingen bevatten. Voor SLIMF: Niet van toepassing (zie Indicator 7.2.5)	Herziend beheerplan of andere planningsdocumenten Herziend beleid en procedures Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 7.2.4: Werkprocedures en begeleidende richtlijnen moeten indien nodig herzien en ge-update zijn, gebaseerd op de nieuwe herziende beheerplannen en begeleidende documentatie. Voor SLIMF: Niet van toepassing (zie Indicator 7.2.5)	Herziende procedures en richtlijnen Interview met bosbeheermedewerkers
Indicator 7.2.5 (ALLEEN VOOR SLIMF): Het beheerplan zal tenminste eens in de vijf (5) jaar herzien en ge-update worden	Herziend beheerplan of andere planningsdocumenten

met de resultaten van het toezicht.	Interviews met bosbeheermedewerkers
 criterium 7.3: Boswerkers moeten een adequate opleiding en begeleiding ontvangen om een goede uitvoering van het beheerplan te waarborgen.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 7.3.1: Alle beheerders en de toezichthouders (met inbegrip van de werknemers van aannemers) moeten adequate opleiding, ervaring of training hebben ontvangen om ervoor zorgen dat zij in staat zijn om boswerkzaamheden te plannen, te organiseren en te controleren in overeenstemming met plannen, beleid en procedures van de licentiehouders.	Beheerplan en begeleidende documenten Registratie van kwalificaties Trainingsregistratie Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 7.3.2: Alle werknemers (inclusief aannemers en hun werknemers) moeten voldoende gekwalificeerd en opgeleid zijn om de taken en verantwoordelijkheden effectief en veilig uit te voeren.	Registratie van kwalificaties Trainingsregistratie Veldwaarnemingen Interviews met werknemers en bosbeheermedewerkers <i>Aanvullend commentaar: In Vlaanderen kan training worden verzorgd door Inverde</i>
Indicator 7.3.3: Alle werknemers (inclusief aannemers en hun werknemers) moeten worden begeleid om ervoor te zorgen dat zij hun taken doeltreffend en veilig uitvoeren, en de licentiehouders zelf bewaakt de kwaliteit van hun werk.	Werkprocedures Interviews met werknemers en bosbeheermedewerkers Toezicht registratie
Indicator 7.3.4: Er moet een formeel opleidingsplan zijn voor bosbeheermedewerkers en boswerkers met betrekking tot de bosbeheeractiviteiten in de BBE gedocumenteerd en uitgevoerd.	Trainingsplan Trainingsregistratie <i>Aanvullend commentaar: Daar waar sprake is van inzet van professioneel geschoolde werknemers is deze indicator niet van toepassing</i>
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
 criterium 7.4: Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie, moeten bosbeheerders een samenvatting van de belangrijkste elementen van het beheerplan publiceren, inclusief die zijn opgenomen in Criterium 7.1.	
Indicatoren	Wijze van controle

<p>Indicator 7.4.1: Er moet een openbaar verkrijgbaar document beschikbaar zijn, dat <i>in ieder geval</i> een samenvatting van het beheerplan van de licentiehouders bevat, inclusief informatie over de genoemde elementen in Criterium 7.1.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Publieke samenvatting van het beheerplan</p> <p><i>Openbaar toegankelijk inzicht in het volledige beheerplan</i></p>
<p>Indicator 7.4.2 (ALLEEN VOOR SLIMF): Het beheerplan of een samenvatting van de relevante onderdelen zoals genoemd in Criterium 7.1, moet beschikbaar worden gesteld voor belanghebbenden op aanvraag.</p>	<p>Publieke samenvatting van het beheerplan</p> <p><i>Openbaar toegankelijk inzicht in het volledige beheerplan</i></p> <p>Interviews met belanghebbenden</p>

PRINCIPE #8: MONITORING EN EVALUATIE	
Monitoring zal worden uitgevoerd – aangepast aan de schaal en de intensiteit van bosbeheer – om de staat van het bos, opbrengsten van bosproducten, Chain of Custody, beheersactiviteiten en hun sociale- en milieu-invloeden te beoordelen.	
 criterium 8.1: De frequentie en de intensiteit van de monitoring dient te worden bepaald door de omvang en de intensiteit van de bosbeheer activiteiten, alsook de relatieve complexiteit en kwetsbaarheid van het aangetaste milieu. Monitoringsprocedures dienen consistent en in de loop van de tijd reproduceerbaar te zijn, om de vergelijking van resultaten en de beoordeling van verandering mogelijk te maken.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 8.1.1: Procedures om de monitoringsgegevens te verzamelen als vermeld in Criterium 8.2 (zie onder) moeten duidelijk worden gedocumenteerd.	Gedocumenteerd monitoringsplan of -systeem
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
Indicator 8.1.2: De frequentie, de intensiteit en de kosten van het monitoren zullen zijn gedefinieerd en zijn geschikt voor de omvang en de intensiteit van de boswerkzaamheden, alsook de relatieve complexiteit en kwetsbaarheid van de beheerde hulpbronnen, <i>zoals de belangrijkheid en aard van het gebied, de impact van maatregelen en het belang van de beheerdoelen.</i>	Gedocumenteerd monitoringsplan of -systeem
Indicator 8.1.3: De beschreven procedures zullen consistent en reproduceerbaar zijn in de loop van de tijd, om de vergelijking van resultaten en de beoordeling van verandering mogelijk te maken.	Monitoringsplan en procedures
Indicator 8.1.4: Monitoringregistratie moeten aanwezig, compleet en up to date zijn. <i>De registratie wordt uitgevoerd en bewaard op een zodanige wijze dat ze op lange termijn bruikbaar is en kunnen worden overgedragen tezamen met het bos wanneer dat in de toekomst van eigenaar verandert.</i>	Monitoringsregistratie
Indicator 8.1.5 (ALLEEN VOOR SLIMF): Monitoring zal zijn gebaseerd op regelmatig en consequent uitgevoerd toezicht in het kader van oogstwerkzaamheden en herbebossing,	Monitoringsdocument Interview met bosbeheermedewerkers

zodat resultaten en veranderingen kunnen worden vergeleken.	
<p>a) criterium 8.2: Bosbeheer dient onderzoek en het verzamelen van gegevens te omvatten die nodig zijn om tenminste de volgende indicatoren te kunnen monitoren:</p> <p>a) Opbrengst van alle geoogste bosproducten.</p> <p>b) De groeipercentages, regeneratie en de conditie van het bos.</p> <p>c) Samenstelling en waargenomen veranderingen in de flora en fauna.</p> <p>d) De sociale- en milieueffecten van de oogst en andere werkzaamheden.</p> <p>e) De kosten, productiviteit en efficiëntie van het bosbeheer.</p>	
Indicatoren	Wijze van controle
<p>Opbrengst van alle geoogste bosproducten</p> <p>Indicator 8.2.1: Opbrengsten van alle bosproducten zullen zijn verzameld en vastgelegd.</p>	Oogstregistratie
<p>Groeipercentages, regeneratie en de conditie van het bos</p> <p>Indicator 8.2.2: <i>De BBE moet gegevens van tenminste een algemene periodieke inventarisatie tot haar beschikking hebben om een nauwkeurige raming van de soortensamenstelling, de opslag, de groeipercentages, regeneratie en de aanwezigheid van commercieel belangrijke plagen of ziekten voor elk bostype in het productiebos te geven.</i></p> <p>Voor SLIMF: Een redelijke schatting moet worden verstrekt over de BBE als een geheel in plaats van een nauwkeurige schatting voor elk bostype.</p>	<p>Gedocumenteerde inventarisaties of analyses van door de overheid beschikbaar gestelde monitoringsgegevens in relatie met de BBE</p> <p><u>Aanvullend commentaar:</u></p> <p><i>De Vlaamse overheid beschikt over een regionaal monitoringprogramma van de Vlaamse bossen en Natuurreservaten. Dit in de vorm van de Regionale Bosinventarisatie van het Vlaamse Gewest en in de vorm van het Monitoringprogramma Integrale Bosreservaten. Deze verzamelen gegevens op bostype niveau welke door de boseigenaar/beheerder gebruikt kunnen worden als referentie voor de monitoring van hun BBE.</i></p>
<p>Indicator 8.2.3: <i>De BBE moet gegevens van tenminste een algemene periodieke inventarisatie tot haar beschikking hebben van de houtvoorraad en toestand (inclusief de aanwezigheid van plagen, ziekten, bewijs van bodemverdichting, erosie, invasieve ongewenste soorten, enz.), die het hele gebied van het productiebos dekt.</i></p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing.</p>	<p>Registratie van algemene inventarisaties of analyses van door de overheid beschikbaar gestelde monitoringsgegevens in relatie met de BBE</p> <p><u>Aanvullend commentaar: Zie 8.2.2</u></p>
<p>Samenstelling en waargenomen veranderingen in de flora en fauna</p> <p>Indicator 8.2.4: <i>De ter beschikking staande gegevens van de algemene periodieke inventarisaties moeten</i></p>	<p>Gedocumenteerde inventarisaties of analyses van door de overheid beschikbaar gestelde monitoringsgegevens in relatie met de BBE</p>

<p>voldoende zijn om belangrijke veranderingen in de bosflora over de loop van de tijd te identificeren en te beschrijven. <i>Anders moeten deze met locatie specifieke onderzoeken verder aangevuld worden.</i></p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing.</p>	<p><i>Aanvullend commentaar: Zie 8.2.2</i></p>
<p>Indicator 8.2.5: De licentiehouder moet een gedocumenteerd systeem voor het verzamelen van gegevens over de aanwezigheid van de belangrijkste diersoorten binnen de BBE hebben, voldoende om belangrijke populatieveranderingen over de loop van de tijd te identificeren en te beschrijven.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Gedocumenteerde inventarisaties</p> <p><i>Aanvullend commentaar:</i> <i>Het Uitgebreid bosbeheer Plan (UBP) bevat een uitgebreide inventarisatie van de voorkomende fauna in de BBE. Om de 20 jaar wordt het UBP volledig herzien en deze inventarisatie opnieuw uitgevoerd. Aangezien de omloopstijden van de Vlaamse bossen in de regel vele malen langer zijn dan 20 jaar voldoet dit aan deze indicator.</i></p>
<p>Indicator 8.2.6 (ALLEEN VOOR SLIMF): De verantwoordelijke persoon voor bosbeheer moet registratie van de aanwezigheid van opmerkelijke soorten flora en fauna bijhouden, voldoende om significante trends te identificeren over de loop van de tijd</p>	<p>Aantekeningen</p>
<p>Sociale- en milieueffecten van de oogst en andere activiteiten</p> <p>Indicator 8.2.7: De <i>ter beschikking staande</i> gegevens van de <i>periodieke</i> algemene inventarisatie moeten voldoende zijn om significante milieueffecten van de oogst en andere activiteiten over de loop van de tijd te identificeren en te beschrijven. <i>Anders moeten deze met locatie specifieke onderzoeken verder aangevuld worden.</i></p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Gedocumenteerde inventarisaties en analyses van door de overheid beschikbaar gestelde monitoringsgegevens in relatie met de BBE</p> <p><i>Aanvullend commentaar: Zie 8.2.2</i></p>
<p><i>Opmerking: Zie Indicatoren onder Criterium 4.4 voor de monitoring van sociale effecten.</i></p>	
<p>Indicator 8.2.8: Er moeten voldoende gegevens zijn verzameld om het onderhoud van alle High Conservation Values Binnen de BBE aan te tonen (zie ook Indicatoren onder Criterium 9.1).</p>	<p>Gedocumenteerd systeem, gegevensbestand en/of inventarisaties</p>
<p>Indicator 8.2.9 (ALLEEN VOOR PLANTAGES): Er moet een monitoring</p>	<p>Gedocumenteerd systeem, gegevensbestand</p>

<p>systeem zijn voor waterstroming en de waterkwaliteit stroomafwaarts van de BBE, voldoende om korte-termijn effecten (bijv. na de oogst en/ of voorafgaand aan het daaropvolgende herstel) en middellange en lange-termijn effecten van vestiging van de plantage op water doorstroming en kwaliteit te identificeren.</p>	<p>Registratie</p> <p>Veldwaarnemingen</p>
<p>Kosten, productiviteit en efficiency van bosbeheer</p> <p><i>Opmerking: Zie ook indicatoren onder criteria 5.1, 5.2, 5.4 en 5.5 voor het toezicht op de economische impact.</i></p>	
<p>Indicator 8.2.10: In het geval van verwerkingsfaciliteiten binnen de BBE moeten er data aanwezig zijn die de omzettingsefficiëntie van hout naar verwerkt product over de loop van de tijd laten zien.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Gedocumenteerd systeem, gegevensbestand</p> <p>Registratie</p>
<p>Criterium 8.3: Er moet documentatie worden bijgehouden door de bosbeheerder om monitorings- en certificeringsorganisaties de mogelijkheid te geven om elk bosproduct vanaf de afkomst te traceren, een proces dat bekend staat als de "chain of custody".</p>	
<p>Indicatoren</p>	<p>Wijze van controle</p>
<p>Indicator 8.3.1: Er moet een gedocumenteerde procedure beschikbaar zijn voor de identificatie van alle producten die worden bewaard bij aanvoergebieden, stapelgebieden en verwerkingslocaties binnen de BBE tot het moment van verkoop ("forest gate"), op een zodanige wijze dat het mogelijk is het product naar zijn oorsprong te herleiden.</p>	<p>Gedocumenteerd systeem/procedures</p>
<p>Indicator 8.3.2: Verkoop facturen en andere documentatie met betrekking tot de verkoop van gecertificeerde producten moeten het chain of custody certificaat nummer op de juiste manier (CU-FM/COC-XXXXXX) bevatten.</p>	<p>Verkoop facturen</p> <p>Verkoop administratie</p>
<p>Indicator 8.3.3: Gecertificeerde producten moeten duidelijk zijn onderscheiden van niet-gecertificeerde producten via merken of etiketten, aparte gedocumenteerd opslag, en begeleidende facturen tot het punt van verkoop ("forest gate").</p>	<p>Gedocumenteerd systeem</p> <p>Veldwaarnemingen</p>

Indicator 8.3.4: Het gebruik van FSC-handelsmerken moet in overeenstemming zijn met de FSC eisen en zijn goedgekeurd door Control Union Certifications.	Gedocumenteerde procedure Monsters van het gebruik van handelsmerken
 criterium 8.4: In de uitvoering en herziening van het beheerplan moeten de resultaten van monitoring worden inbegrepen.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 8.4.1: Het beheer moet kunnen aantonen dat de resultaten van het toezicht als omschreven onder de criteria 8.1 en 8.2 zijn opgenomen in de herziening van het beheerplan. <i>Opmerking: Zie ook Indicator 4.4.2</i> Voor SLIMFs: Niet van toepassing; zie Indicator 7.2.5.	Herziening van beheerplannen Veldwaarnemingen Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Indicator 8.4.2: Het toezicht op plagen en ziektes moet worden geïntegreerd in de Integrated Pest Management strategie (IPM) (geïntegreerd plagen beheer) van de licentiehouders. Voor SLIMF: Niet van toepassing	Document inspectie (IPM) Interviews met bosbeheermedewerkers
 criterium 8.5: Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie, moeten bosbeheerders een samenvatting van de resultaten van monitoringsindicatoren publiekelijk beschikbaar stellen, inclusief degene zijn opgenomen in Criterium 8.2.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 8.5.1: Samenvatting van de resultaten van monitoring moeten publiekelijk beschikbaar zijn. Voor SLIMFs: Niet van toepassing; zie Indicator 7.4.2.	Publieke samenvatting

PRINCIPE # 9: BEHOUD VAN HIGH CONSERVATION VALUE FORESTS (HCVFs; bossen met een hoge behoudwaarde)

Management activiteiten in HCVFs moeten de waarden die bepalend zijn voor deze bossen, handhaven of verbeteren. Bij besluiten over HCVFs moet altijd rekening worden gehouden met het kader van een preventieve aanpak.

Criterium 9.1: Beoordeling om de aanwezigheid van de HCVF waarden vast te stellen, zal worden uitgevoerd op een manier die past bij de schaal en intensiteit van het bosbeheer.

Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 9.1.1: De licentiehouders moet een evaluatie hebben uitgevoerd om High Conservation Values (HCVs) te identificeren, in overleg met natuurbeschermingsorganisaties, regelgevende autoriteiten en andere lokale en nationale belanghebbenden.	Interviews met lokale en nationale belanghebbenden, milieuorganisaties, lokale en nationale experts en bosbeheermedewerkers HCV beoordelingsdocumenten <i>Aanvullend commentaar:</i> <i>In België worden bossen met een specifieke instandhoudingsstatus verzorgd en beheerd naar hun specifieke waarden. De specifieke waarden zijn beoordeeld door de Vlaamse overheid.</i> <i>In Vlaanderen refereert dit aan gebieden die zijn aangemerkt als "bosreservaten" (forest reserves), "natuurreservaten" (nature reserves) en Habitat Directieve gebieden in overheidsdocumenten.</i> <i>De licentiehouders dient te evalueren of de beoordeling van deze specifieke waarden voldoende is voor de identificatie van HCVF's binnen zijn beheereenheden.</i>
Indicator 9.1.2: De licentiehouders moet alle gebieden binnen de BBE die HCVF- of HCV-waarden bevatten, duidelijk in kaart brengen.	Kaarten
Indicator 9.1.3: De beoordelingsprocedure en zijn resultaten (inclusief de opmerkingen en suggesties van belanghebbenden in reactie op het overleg) zullen volledig worden gedocumenteerd.	Gedocumenteerde procedures Registratie

Voor SLIMF: Niet van toepassing

Criterium 9.2: Het consultatieve gedeelte van het certificeringsproces moet de klemtoon leggen op de geïdentificeerde eigenschappen van instandhouding en de opties voor het onderhoud daarvan.

Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 9.2.1: Het overleg met belanghebbenden moet een duidelijk overzicht geven van geïdentificeerde eigenschappen van instandhouding evenals voorgestelde strategieën om de geïdentificeerde HCVF of HCV binnen de BBE te handhaven of te verbeteren.	Gedocumenteerde procedures Registratie Interviews met belanghebbenden
Indicator 9.2.2: De licentiehouder moet een complete en up-to-date document bijhouden van alle opmerkingen van belanghebbenden die zijn ingediend in verband met zijn beheer van HCVF of HCV en van genomen acties als gevolg ervan.	Registratie
Voor SLIMF: Niet van toepassing	
 criterium 9.3: Het beheerplan moet specifieke maatregelen bevatten en implementeren die voor het onderhoud en/of verbetering van de aanwezige waarden van instandhouding zorgen, in overeenstemming met de preventieve aanpak. Deze maatregelen moeten specifiek worden opgenomen in de openbare samenvatting van het beheerplan.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 9.3.1: Alle geïdentificeerde HCVF of HCVs moeten in het beheerplan worden beschreven, inclusief site-specifieke informatie die de aanwezige waarden verbetert, op basis van een preventieve aanpak (Zie ook Criterium 7.1).	Herziening van het beheerplan of gerelateerde documenten Interviews met bosbeheermedewerkers
Indicator 9.3.2: Alle maatregelen om de HCVF of HCVs te beschermen zullen worden opgenomen in de openbare samenvatting van het beheerplan.	Publieke samenvatting van het beheerplan <i>Openbaar toegankelijk inzicht in het volledige beheerplan</i>
 criterium 9.4: Jaarlijks toezicht zal worden uitgevoerd om de effectiviteit van maatregelen te beoordelen die zijn uitgevoerd om de betreffende natuurwaarden te verbeteren.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 9.4.1: Monitoringsindicatoren en -frequentie zullen (tenminste jaarlijks) worden gedefinieerd in overleg met erkende experts, en lokale en nationale belanghebbenden om toezicht te houden op de effectiviteit van iedere maatregel die in het beheerplan en/of begeleidende documenten is beschreven.	Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale experts Monitoringsprocedures Monitoringsregistratie

Indicator 9.4.2: Monitoringresultaten moeten worden bewaard en gebruikt om toekomstig beheer aan te passen, in overleg met erkende experts, en lokale en nationale belanghebbenden.	Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale experts
---	---

PRINCIPE # 10: PLANTAGES	
<p>Plantages zullen worden gepland en beheerd in overeenstemming met Principes en Criteria 1 - 9, en Principe 10 en zijn Criteria. Terwijl plantages een aaneenschakeling van sociale en economische voordelen kunnen bieden en aan de bevrediging van de wereldbehoefte naar bosproducten kan bijdragen, dienen zij het beheer aan te vullen van, druk te verminderen op en de restauratie en het behoud aan te moedigen van natuurlijke bossen.</p>	
<p>Criterium 10.1: De beheerdoelstellingen van de plantage, inclusief instandhouding- en hersteldoelstellingen voor natuurlijke bossen, zullen expliciet worden vermeld in het beheerplan en duidelijk worden gedemonstreerd bij de uitvoering van het plan.</p>	
Indicatoren	Wijze van controle
<p>Indicator 10.1.1: Het beheerplan voor de plantage moet aanwezig zijn, inclusief beheerdoelstellingen voor de plantage zelf met duidelijke verklaringen met betrekking tot behoud en restauratie van natuurlijk bos (zie ook Indicatoren 7.1.1 en 7.1.2).</p>	<p>Beheerplannen en begeleidende documenten</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale experts</p>
<p>Indicator 10.1.2: De verwezenlijking van de doelstellingen van het beheer, in het bijzonder die met betrekking tot behoud en restauratie van natuurlijke bossen, moet duidelijk worden aangetoond.</p>	<p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale experts</p>
<p><i>Opmerking: zie ook Indicatoren onder Criteria 6.3 en 6.4</i></p>	
<p>Criterium 10.2: Het ontwerp en de indeling van plantages dient de bescherming, herstel en instandhouding van de natuurlijke bossen te bevoordelen, en niet de druk op natuurlijke bossen vergroten. Wildlife corridors (wildgangen), zones rond waterlopen en een mozaïek van opstanden van verschillende leeftijden en omlooptijden moeten worden gebruikt in de lay-out van de plantage, in overeenstemming met de omvang van de werkzaamheid. De omvang en de lay-out van de plantage blokken moet in overeenstemming zijn met de patronen van bosopstanden die zich binnen het natuurlijke landschap bevinden.</p>	
Indicatoren	Wijze van controle
<p>Indicator 10.2.1: De licentiehouder zal in de praktijk zijn betrokkenheid laten zien om de belangrijkste natuurlijke bossen binnen de BBE te beschermen, te herstellen en te behouden.</p>	<p>Zie Wijze van controle onder Criterium 6.1-6.4, 6.9 en 6.10</p>
<p><i>Opmerking: Voor Indicatoren voor de bescherming, restauratie en instandhouding van de natuurlijke bossen, en niet de druk op natuurlijke bossen verhogend, zie Indicatoren onder de criteria 6.1-6.4, 6.9 en 6.10.</i></p>	

Indicator 10.2.2: In overleg met erkende experts, zal de licentiehouders wildgangen aanleggen, door de plantage heen gesitueerd. <i>Opmerking: Zie ook Indicatoren onder Criterium 6.2.</i>	Beheerplannen en begeleidende documenten Kaarten Veldwaarnemingen Interviews met belanghebbenden, lokale experts en bosbeheerders
Indicator 10.2.3: Bufferzones moeten zijn aangelegd en onderhouden langs waterlopen en rond waterlichamen, volgens regionale best management practices of lokale wetten en regelingen. <i>Opmerking: Zie ook Indicator 6.5.3.</i>	Werkplannen Kaarten Veldwaarnemingen Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale experts
Indicator 10.2.4: De schaal en indeling van bestaande en nieuwe plantageblokken moeten overeenkomen met de patronen van bosopstanden binnen het natuurlijke landschap. <i>Opmerking: Zie ook Indicatoren voor Criterium 6.3.</i>	Kaarten Veldwaarnemingen Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Criterium 10.3: Er wordt voorkeur gegeven aan diversiteit in de samenstelling van de plantages, om de economische-, ecologische- en sociale stabiliteit te versterken. Deze diversiteit kan de omvang en de ruimtelijke verdeling van beheereenheden binnen het landschap, het aantal en de genetische samenstelling van soorten en de leeftijd klassen en structuren bevatten.	
Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 10.3.1: Plantage planning en herstel zal de economische, ecologische en sociale stabiliteit versterken, waar nodig door het uitvoeren van noodzakelijke herstructurering van gelijkjarige bossen en/of opstanden van lage diversiteit, soortendiversiteit soorten en/of herkomsten en/of klonen.	Beheerplannen en begeleidende documenten Kaarten Veldwaarnemingen
Indicator 10.3.2: De licentiehouders zal de maximale grootte van kaalkap aangeven, in het bijzonder gerechtvaardigd in gevallen waar er mogelijke negatieve milieu-of sociaaleconomische effecten zijn. <i>Opmerking: zie ook Indicatoren van Criteria 5.1, 5.2, 5.4 en 6.3.</i>	Beheerplannen en begeleidende documenten Beleid en procedures Interviews met bosbeheermedewerkers Veldwaarnemingen

criterium 10.4: De soortselectie voor het planten zal geschieden op basis van hun algemene geschiktheid voor de locatie en hun geschiktheid voor de beheerdoelstellingen. Met het oog op het verrijken van de biologische diversiteit zijn inheemse soorten te verkiezen boven exotische soorten bij de inrichting van de plantages en het herstel van aangetaste ecosystemen. Exotische soorten zullen alleen worden gebruikt wanneer de prestaties ervan groter zijn dan die van inheemse soorten, zullen zorgvuldig worden gecontroleerd om ongewone sterfte, ziekte of insecten uitbraken en negatieve ecologische gevolgen te detecteren.

Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 10.4.1: De licentiehouders zal door gedocumenteerde proeven laten zien dat de soortselectie voor aanplant is gebaseerd op hun algemene bruikbaarheid voor de locatie en hun geschiktheid in relatie tot de beheerdoelstellingen	Interviews met lokale experts en bosbeheer medewerkers Wetenschappelijke documenten
Indicator 10.4.2: De keuze voor het gebruik van exotische soorten en genotypen moet duidelijk worden gerechtvaardigd door de licentiehouders, waaruit blijkt dat ze inheemse soorten in de beheerdoelstellingen overtreffen.	Wetenschappelijke documenten Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Indicator 10.4.3: Er zullen geen soorten op grote schaal worden aangeplant totdat de locatie is onderzocht om ervoor te zorgen dat de voorgestelde soorten voor aanplant geschikt zijn voor de locatie en beheerdoelstellingen.	Beheerplannen en begeleidende documenten Evaluatieresultaten Wetenschappelijke resultaten van proeven Interviews met lokale experts en bosbeheermedewerkers
Indicator 10.4.4: De resultaten van de site-evaluatie zal worden vastgelegd en zijn duidelijk toegankelijk.	Evaluatieregistratie
<i>Opmerking: Voor Indicatoren voor monitoring en controle om de negatieve ecologische effecten te vermijden, zie onder Criterium 6.9.</i>	

criterium 10.5: Een deel van het totale bosgebied, afgestemd op de omvang van de plantage en vastgesteld in regionale normen, zal zo worden beheerd dat de site weer tot een natuurlijk bos herstelt.

Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 10.5.1: Zie Indicator 6.2.8 met betrekking tot restauratie van de locatie naar een natuurlijk bos.	Zie Wijze van controle van Indicator 6.2.8

criterium 10.6: Er moeten maatregelen worden genomen voor het behoud of de verbetering van bodemstructuur, vruchtbaarheid en biologische activiteit. De technieken en het oogstpercentage, weg- en spooraanleg en het onderhoud en de keuze van de soort zal niet leiden tot langdurige aantasting van de bodem of negatieve effecten op de waterkwaliteit, hoeveelheid of substantiële afwijking van natuurlijke afwateringspatronen.

Indicatoren	Wijze van controle
Indicator 10.6.1: Er moeten expliciete maatregelen worden genomen om de bodemstructuur, vruchtbaarheid en biologische activiteit te behouden en te verbeteren.	Beheerplan en begeleidende documenten Gedocumenteerde informatie over de locatie Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale experts.
Indicator 10.6.2: Boswerkzaamheden zullen de waterkwaliteit niet aantasten of de lokale hydrologie negatief beïnvloeden (zie Indicator 8.2.8).	Beheerplan en begeleidende documenten Registratie Veldwaarnemingen
Indicator 10.6.3: Indien negatieve effecten van huidige of eerdere activiteiten op bodem- of water hulpbronnen worden geïdentificeerd, dan moeten er plannen zijn deze te verminderen of te stoppen.	Beheerplan en begeleidende documenten Veldwaarnemingen Registratie Richtlijnen betreffende restauratie activiteiten Interviews met bosbeheermedewerkers
<i>Opmerking: Zie Indicatoren van Criterium 6.3 en 6.5 met betrekking tot invloed op bodemstructuur, vruchtbaarheid en biologische activiteit.</i>	

criterium 10.7: Maatregelen moeten worden genomen om uitbraken van plagen, ziekten, brand en invasieve plant introducties te voorkomen of tot een minimum te beperken. Geïntegreerde bestrijding van plagen moet een essentieel onderdeel vormen van het beheerplan, met primair vertrouwen op preventie en biologische bestrijdingsmethoden, in plaats van chemische bestrijdingsmiddelen en meststoffen. Plantagebeheer dient er alles aan te doen om af te stappen van chemische bestrijdingsmiddelen en meststoffen, inclusief het gebruik ervan in boomkwekerijen. Het gebruik van chemicaliën wordt ook behandeld in de Criteria 6.6 en 6.7.

Indicatoren	Wijze van controle
--------------------	---------------------------

<p>Brandrisico minimaliseren</p> <p>Indicator 10.7.1: De plantageopzet zal worden gedocumenteerd en worden ontworpen om ongecontroleerde branden te voorkomen, en om toegang te verschaffen voor de bestrijding van branden.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Registratie</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 10.7.2: Er zal een gedocumenteerd en geïmplementeerd plan bestaan voor locatie onderhoud en voor regelmatig toezicht om ongecontroleerde branden te voorkomen.</p>	<p>Registratie</p> <p>Kaarten</p> <p>Veldwaarnemingen</p> <p>Interviews met bosbeheer medewerkers</p>
<p>Indicator 10.7.3: Er moet een proactief programma zijn om samen te werken met de omliggende lokale gemeenschappen in de preventie en waarneming van branden.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Documentatie</p> <p>Interviews met lokale gemeenschappen en bosbeheermedewerkers</p>
<p>Indicator 10.7.4: Personeel, werknemers en aannemers zullen worden getraind in de procedures die moeten worden gevolgd in het geval dat brand uitbreekt.</p> <p>Voor SLIMF: Niet van toepassing</p>	<p>Registratie/procedures</p> <p>Trainingsplan en registratie</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers, werknemers en aannemers</p>
<p><i>Opmerking: Voor plagenbeheer en pesticiden: Zie Indicatoren van Criterium 6.6.</i></p>	
<p><i>Opmerking: Voor monitoring van het risico op plagen en ziektes: Zie Indicatoren 8.2.2, 8.2.3 en 8.4.2.</i></p>	
<p>Criterium 10.8: Afgestemd op de schaal en de diversiteit van de exploitatie, zal de monitoring op de plantages regelmatige beoordeling bevatten van de potentiële on-site en off-site ecologische en sociale invloeden (bijvoorbeeld natuurlijke regeneratie, effecten op de waterhuishouding en de vruchtbaarheid van de bodem, en de effecten op de lokale welvaart en maatschappelijk welzijn), in aanvulling op de elementen die aan bod komen in principes 8, 6 en 4. Er dienen geen soorten op grote schaal te worden aangeplant tot lokale proeven en/of ervaring hebben aangetoond dat zij ecologisch goed zijn aangepast aan de locatie, niet invasief zijn, en geen significante negatieve ecologische effecten hebben op andere ecosystemen. Speciale aandacht zal worden besteed aan sociale aspecten van grondverwerving voor plantages, in het bijzonder de bescherming van de lokale eigendoms-, gebruiks- of toegangsrechten.</p>	
<p>Indicatoren</p>	<p>Wijze van controle</p>

<p>Indicator 10.8.1: Monitoring van plantageactiviteiten zal regelmatige beoordeling van potentiële on-site en off-site ecologische en sociale invloeden bevatten.</p> <p><i>Opmerking: zie ook Indicatoren voor Criteria 6.1, 6.5, 6.9, 8.2 en Indicatoren 10.6.2 en 10.6.3.</i></p>	<p>Toezicht registratie</p> <p>Interviews met bosbeheermedewerkers en lokale belanghebbenden</p>
<p><i>Opmerking: Voor indicatoren voor exotische soorten, zie Criterium 10.4.</i></p>	
<p>Indicator 10.8.2: Aankoop of huur van land voor plantageactiviteiten zal geen negatieve invloed hebben op de lokale gemeenschappen en/of hun gebruik van hulpbronnen.</p> <p><i>Opmerking: Zie ook Indicatoren voor Criteria 2.1, 2.2, 3.2, 3.3 en 4.4.</i></p>	<p>Beleid</p> <p>Interviews met lokale belanghebbenden en bosbeheer medewerkers</p>
<p>Criterium 10.9: Plantages in gebieden waar natuurlijke bossen zijn omgevormd na november 1994 zullen normaliter niet in aanmerking voor certificering komen. Certificering kan worden toegestaan in omstandigheden waarin voldoende bewijsmateriaal is geleverd aan de certificatie-instelling dat de beheerder/eigenaar niet direct of indirect verantwoordelijk is voor de omvorming.</p> <p><i>Natuurlijke bossen bestaan in België al lange tijd niet meer. Daardoor zijn de bepalingen van Criterium 10.9, betreffende de status van plantages die na 1994 zijn aangelegd in gebieden waar eerst natuurbos aanwezig was, niet van toepassing op België.</i></p>	

BIJLAGE I: ILO-CONVENTIES MET BETREKKING TOT DE STANDAARD

(Source: ILOLEX - 22. 9. 2011)

Convention	Ratification date	Status
C1 Hours of Work (Industry) Convention, 1919	06:09:1926	ratified
C2 Unemployment Convention, 1919	25:08:1930	ratified
C6 Night Work of Young Persons (Industry) Convention, 1919	12:07:1924	ratified
C11 Right of Association (Agriculture) Convention, 1921	19:07:1926	ratified
C12 Workmen's Compensation (Agriculture) Convention, 1921	26:10:1932	ratified
C14 Weekly Rest (Industry) Convention, 1921	19:07:1926	ratified
C17 Workmen's Compensation (Accidents) Convention, 1925	03:10:1927	ratified
C18 Workmen's Compensation (Occupational Diseases) Convention, 1925	03:10:1927	ratified
C19 Equality of Treatment (Accident Compensation) Convention, 1925	03:10:1927	ratified
C26 Minimum Wage-Fixing Machinery Convention, 1928	11:08:1937	ratified
C29 Forced Labour Convention, 1930	20:01:1944	ratified
C77 Medical Examination of Young Persons (Industry) Convention, 1946	10:04:1979	ratified
C80 Final Articles Revision Convention, 1946	03:08:1949	ratified
C82 Social Policy (Non-Metropolitan Territories) Convention, 1947	27:01:1955	ratified
C84 Right of Association (Non-Metropolitan Territories) Convention, 1947	27:01:1955	ratified
C87 Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948	23:10:1951	ratified
C88 Employment Service Convention, 1948	16:03:1953	ratified
C94 Labour Clauses (Public Contracts) Convention, 1949	13:10:1952	ratified
C95 Protection of Wages Convention, 1949	22:04:1970	ratified
C97 Migration for Employment Convention (Revised), 1949	27:07:1953	ratified
C98 Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949	10:12:1953	ratified
C99 Minimum Wage Fixing Machinery (Agriculture) Convention, 1951	17:10:1968	ratified
C100 Equal Remuneration Convention, 1951	23:05:1952	ratified
C102 Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952	26:11:1959	ratified
C105 Abolition of Forced Labour Convention, 1957	23:01:1961	ratified

<u>C111 Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958</u>	22:03:1977	ratified
<u>C120 Hygiene (Commerce and Offices) Convention, 1964</u>	17:05:1978	ratified
<u>C121 Employment Injury Benefits Convention, 1964</u>	22:04:1970	ratified
<u>C122 Employment Policy Convention, 1964</u>	08:07:1969	ratified
<u>C129 Labour Inspection (Agriculture) Convention, 1969</u>	08:09:1997	ratified
<u>C132 Holidays with Pay Convention (Revised), 1970</u>	02:06:2003	ratified
<u>C138 Minimum Age Convention, 1973</u>	19:04:1988	ratified
<u>C139 Occupational Cancer Convention, 1974</u>	11:10:1996	ratified
<u>C140 Paid Educational Leave Convention, 1974</u>	12:01:1993	ratified
<u>C141 Rural Workers' Organisations Convention, 1975</u>	19:12:2003	ratified
<u>C148 Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Convention, 1977</u>	01:06:1994	ratified
<u>C151 Labour Relations (Public Service) Convention, 1978</u>	21:05:1991	ratified
<u>C154 Collective Bargaining Convention, 1981</u>	29:03:1988	ratified
<u>C155 Occupational Safety and Health Convention, 1981</u>	28:02:2011	ratified
<u>C161 Occupational Health Services Convention, 1985</u>	28:02:2011	ratified
<u>C171 Night Work Convention, 1990</u>	28:05:1997	ratified
<u>C182 Worst Forms of Child Labour Convention, 1999</u>	08:05:2002	ratified

BIJLAGE II: MULTILATERALE MILIEU-OVEREENKOMSTEN MET BETREKKING TOT DE STANDAARD DIE BELGIË HEEFT GERATIFICEERD

September 2011

Bern Convention

objective—to ensure the conservation of European wildlife and natural habitats by means of cooperation between States.

Convention on Biological Diversity

objective—to develop national strategies for the conservation and sustainable use of biological diversity

Convention on Migratory Species (Bonn Convention)

objective—to conserve terrestrial, aquatic and avian migratory species throughout their range.

Convention on the International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna (CITES)

objective—to protect certain endangered species from overexploitation by means of a system of import/export permits

Convention on Wetlands of International Importance Especially as Waterfowl Habitat (Ramsar)

objective—to stem the progressive encroachment on and loss of wetlands now and in the future, recognizing the fundamental ecological functions of wetlands and their economic, cultural, scientific, and recreational value

International Tropical Timber Agreement, 1994

objective—to ensure that by the year 2000 exports of tropical timber originate from sustainably managed sources; to establish a fund to assist tropical timber producers in obtaining the resources **necessary** to reach this objective

Natura 2000

objective—to maintain and if necessary to restore a favourable conservation status for all naturally occurring species and habitats across all EU Member States by establishing special protection for those natural habitats and wild flora and fauna of Community Interest listed in Annex I and II of the European Habitats and Birds Directives.

BIJLAGE III: NATIONALE EN LOKALE BOSWETTEN EN ADMINISTRATIEVE VEREISTEN DIE VAN TOEPASSING ZIJN IN BELGIË

List of laws, acts and decrees as of September 2011

Forestry

- Forest Code of 1854 (which remains in force for the swearing in of officials of the Forest, crime and justice on private forests).
- Act on river fishing of July 1, 1954
- Flemish forest decree of June 13, 1990 and its implementing decisions.
- Flemish decree on hunting of July 24, 1991
- Decree of June 30, 1993 regarding the protection of the archaeological patrimony.
- Decree regarding the organisation of the Flemish regional development (May 18, 1999) and its implementing decisions.

Environment

- Act on Nature conservation of July 12, 1973. Some articles are still valid in the Flemish Region.
- Decree of June 28, 1985 concerning the environmental and the Flemish Regulation on Environmental (VLAREM I)
- Decree of 5 April 1995 laying down general provisions on environmental policy.
- Decree on nature conservation and the environment (October 21, 1997).
- Decree of December 21, 2001 on reducing pesticide use by public administrations in the Flemish Region.
- Decree of December 18, 2002 supplementing the Decree of 5 April 1995 laying down general provisions on environmental policy with a title on the environmental impact and safety.

Labour

- Act on the welfare of workers in carrying out their work (Law of August 4, 1996)
- Law on guarantees that the machines, the parts of machinery equipment, tools, appliances, containers and equipment must provide safety and health (Law of July 11, 1961)
- Law on the guarantees that the substances and preparations on safety and health protection of workers to ensure their well-being should offer (law of January 28, 1999)
- Law on Consumer Safety (Act of February 9, 1994)
- Royal Decree of August 7, 1995 on the use of personal protective equipment

BIJLAGE IV: CITES

(Bron: www.cites.org)

Deze tekst staat niet in Engelstalig origineel

Appendix I omvat de meest bedreigde soorten onder de CITES-lijst van planten en dieren (zie artikel II, paragraaf 1 van het Verdrag). Ze zijn met uitsterven bedreigd en CITES verbiedt de internationale handel in specimens van deze soorten, behalve wanneer het doel van de invoer niet commercieel is (zie artikel III), bijvoorbeeld voor wetenschappelijk onderzoek. In deze uitzonderlijke gevallen kan de handel plaatsvinden op voorwaarde dat het wordt toegestaan door de toekenning van zowel een invoervergunning en een uitvoervergunning (of wederuitvoercertificaat). Artikel VII van het Verdrag voorziet in een aantal uitzonderingen op dit algemene verbod.

Appendix II omvat soorten die niet noodzakelijkerwijs op dit moment bedreigd worden met uitsterven, maar die hiermee wel bedreigd kunnen worden, tenzij de handel streng geregeld is. Het omvat ook de zogenaamde "look-alike soorten", dat wil zeggen soorten waarvan de exemplaren die in de handel te zien zijn overeenkomsten vertonen met soorten die zijn vermeld voor instandhouding (zie artikel II, paragraaf 2 van het Verdrag). Internationale handel in specimens van Bijlage-II soorten kunnen worden toegestaan door het verlenen van een uitvoervergunning of wederuitvoercertificaat. Onder de CITES is geen invoervergunning nodig voor deze soorten (hoewel een vergunning nodig is in sommige landen die strengere maatregelen hebben genomen dan CITES vereist). Vergunningen of certificaten dienen alleen te worden verleend indien de bevoegde autoriteiten ervan overtuigd zijn dat aan bepaalde voorwaarden is voldaan, bovenal dat de handel niet schadelijk is voor het voortbestaan van de soort in het wild (Zie artikel IV van het Verdrag).

Appendix III is een lijst van soorten opgenomen op verzoek van een Partij die de handel in de soorten al reguleert en dat de medewerking van andere landen nodig heeft om niet-duurzame of illegale exploitatie te voorkomen (zie artikel II, paragraaf 3, van het Verdrag). Internationale handel in specimens van soorten die zijn opgenomen in dit aanhangsel is alleen toegestaan op vertoon van de juiste vergunningen of certificaten. (Zie artikel V van het Verdrag).

Waar mogelijk wordt in de nu volgende lijst de wetenschappelijke naam van de soort gevolgd door de lokale naam:

CITES-listed Animals: Belgium

Phylum : CHORDATA

Class : MAMMALIA

Order : CETACEA

Family : ZIPHIIDAE

[Hyperoodon ampullatus](#) (Forster, 1770)

[Mesoplodon bidens](#) (Sowerby, 1804)

Family : PHYSETERIDAE

[Physeter macrocephalus](#) Linnaeus, 1758

Family : MONODONTIDAE

[Delphinapterus leucas](#) (Pallas, 1776)

Family : DELPHINIDAE

[Delphinus delphis](#) Linnaeus, 1758

[Globicephala melas](#) (Traill, 1809)

[Grampus griseus](#) (G. Cuvier, 1812)

[Lagenorhynchus acutus](#) (Gray, 1828)

[Lagenorhynchus albirostris](#) (Gray, 1846)

[Orcinus orca](#) (Linnaeus, 1758)

[Stenella coeruleoalba](#) (Meyen, 1833)

[Steno bredanensis](#) (G. Cuvier in Lesson, 1828)

[Tursiops truncatus](#) (Montagu, 1821)

Family : PHOCOENIDAE

[Phocoena phocoena](#) (Linnaeus, 1758)

Family : BALAENOPTERIDAE

[Balaenoptera acutorostrata](#) Lacépède, 1804

[Balaenoptera musculus](#) (Linnaeus, 1758)

[Balaenoptera physalus](#) (Linnaeus, 1758)

Family : BALAENIDAE

[Eubalaena glacialis](#) (P. L. S. Müller, 1776)

Order : CARNIVORA

Family : CANIDAE

[Canis lupus](#) Linnaeus, 1758

[Vulpes vulpes](#) (Linnaeus, 1758)

Family : URSIDAE

[Ursus arctos](#) Linnaeus, 1758

Family : MUSTELIDAE

[Lutra lutra](#) (Linnaeus, 1758)

[Martes foina](#) (Erxleben, 1777)

[Mustela erminea](#) Linnaeus, 1758

Family : FELIDAE

[Felis silvestris](#) Schreber, 1777

Family : ODOBENIDAE

[Odobenus rosmarus](#) (Linnaeus, 1758)

Order : ARTIODACTYLA

Family : CERVIDAE

[Cervus elaphus](#) Linnaeus, 1758

[Dama dama](#) (Linnaeus, 1758)

Class : AVES

Order : CICONIIFORMES

Family : CICONIIDAE

[Ciconia nigra](#) (Linnaeus, 1758)

Family : THRESKIORNITHIDAE

[Platalea leucorodia](#) Linnaeus, 1758

Family : PHOENICOPTERIDAE

[Phoenicopterus ruber](#) Linnaeus, 1758

Order : ANSERIFORMES

Family : ANATIDAE

[Branta canadensis](#) (Linnaeus, 1758)

[Branta ruficollis](#) (Pallas, 1769)

[Oxyura leucocephala](#) (Scopoli, 1769)

Order : FALCONIFORMES

Family : PANDIONIDAE

[Pandion haliaetus](#) (Linnaeus, 1758)

Family : ACCIPITRIDAE

[Accipiter gentilis](#) (Linnaeus, 1758)

[Accipiter nisus](#) (Linnaeus, 1758)

[Aquila chrysaetos](#) (Linnaeus, 1758)

[Aquila clanga](#) Pallas, 1811
[Aquila pomarina](#) Brehm, 1831
[Buteo buteo](#) (Linnaeus, 1758)
[Buteo lagopus](#) (Pontoppidan, 1763)
[Buteo rufinus](#) (Cretzschmar, 1827)
[Circaetus gallicus](#) (Gmelin, 1788)
[Circus aeruginosus](#) (Linnaeus, 1758)
[Circus cyaneus](#) (Linnaeus, 1766)
[Circus macrourus](#) (S. G. Gmelin, 1770)
[Circus pygargus](#) (Linnaeus, 1758)
[Elanus caeruleus](#) (Desfontaines, 1789)
[Gyps fulvus](#) (Hablizl, 1783)
[Haliaeetus albicilla](#) (Linnaeus, 1758)
[Hieraaetus fasciatus](#) (Vieillot, 1822)
[Hieraaetus pennatus](#) (Gmelin, 1788)
[Milvus migrans](#) (Boddaert, 1783)
[Milvus milvus](#) (Linnaeus, 1758)
[Neophron percnopterus](#) (Linnaeus, 1758)
[Pernis apivorus](#) (Linnaeus, 1758)

Family : FALCONIDAE

[Falco columbarius](#) Linnaeus, 1758
[Falco naumanni](#) Fleischer, 1818
[Falco peregrinus](#) Tunstall, 1771
[Falco rusticolus](#) Linnaeus, 1758
[Falco subbuteo](#) Linnaeus, 1758
[Falco tinnunculus](#) Linnaeus, 1758
[Falco vespertinus](#) Linnaeus, 1766

Order : GRUIFORMES

Family : GRUIDAE

[Grus grus](#) (Linnaeus, 1758)

Family : OTIDIDAE

[Chlamydotis macqueenii](#) (J. E. Gray, 1832)
[Otis tarda](#) Linnaeus, 1758
[Tetrax tetrax](#) (Linnaeus, 1758)

Order : CHARADRIIFORMES

Family : SCOLOPACIDAE

[Numenius tenuirostris](#) Vieillot, 1817

Order : STRIGIFORMES

Family : TYTONIDAE

[Tyto alba](#) (Scopoli, 1769)

Family : STRIGIDAE

[Aegolius funereus](#) (Linnaeus, 1758)

[Asio flammeus](#) (Pontoppidan, 1763)

[Asio otus](#) (Linnaeus, 1758)

[Athene noctua](#) (Scopoli, 1769)

[Bubo bubo](#) (Linnaeus, 1758)

[Glaucidium passerinum](#) (Linnaeus, 1758)

[Nyctea scandiaca](#) (Linnaeus, 1758)

[Otus scops](#) (Linnaeus, 1758)

[Strix aluco](#) Linnaeus, 1758

[Surnia ulula](#) (Linnaeus, 1758)

Class : REPTILIA

Order : TESTUDINES

Family : CHELONIIDAE

[Caretta caretta](#) (Linnaeus, 1758)

[Chelonia mydas](#) (Linnaeus, 1758)

[Lepidochelys kempii](#) (Garman, 1880)

Family : DERMOCHELYIDAE

[Dermochelys coriacea](#) (Vandelli, 1761)

Class : ELASMOBRANCHII

Order : LAMNIFORMES

Family : CETORHINIDAE

[Cetorhinus maximus](#) (Gunnerus, 1765)

Class : ACTINOPTERYGII

Order : ACIPENSERIFORMES

Family : ACIPENSERIDAE

[Acipenser sturio](#) Linnaeus, 1758

Order : ANGUILLIFORMES

Family : ANGUILLIDAE

[Anguilla anguilla](#) (Linnaeus, 1758)

Phylum : ANNELIDA

Class : HIRUDINOIDEA

Order : ARHYNCHOBDELLIDA

Family : HIRUDINIDAE

[Hirudo medicinalis](#) Linnaeus, 1758

CITES-listed plants: Belgium

Order : ORCHIDALES

Family : ORCHIDACEAE

[Aceras anthropophorum](#) (L.) W.T.Aiton

[Anacamptis pyramidalis](#) (L.) Rich.

[Cephalanthera damasonium](#) (Mill.) Druce

[Cephalanthera rubra](#) (L.) Rich.

[Cypripedium calceolus](#) L.

[Dactylorhiza fuchsii](#) (Druce) Soó

[Dactylorhiza incarnata](#) (L.) Soó

[Dactylorhiza maculata](#) (L.) Soó

[Epipactis palustris](#) (L.) Crantz

[Epipogium aphyllum](#) Sw.

Order : LILIALES

Family : AMARYLLIDACEAE

[Galanthus nivalis](#) L.

Order : ORCHIDALES

Family : ORCHIDACEAE

[Gymnadenia conopsea](#) (L.) R.Br.

[Hammarbya paludosa](#) (L.) Kuntze

[Himantoglossum hircinum](#) (L.) Spreng.

[Liparis loeselii](#) (L.) Rich.

[Ophrys apifera](#) Huds.

[Ophrys apifera](#) Huds. ssp. ***apifera***

[Ophrys holosericea](#) Greuter

[Ophrys insectifera](#) L.

[Ophrys sphegodes](#) Mill.

Orchis coriophora L.

Orchis coriophora L. ssp. *fragrans* (Pollini) Sudre

Orchis laxiflora Lam.

Orchis militaris L.

Orchis morio L.

Orchis purpurea Huds.

Orchis simia Lam.

Orchis ustulata L.

Pseudorchis albida (L.) A.Löve & D.Löve

Spiranthes aestivalis (Poir.) Rich.

Spiranthes spiralis (L.) Chevall.

BIJLAGE V: BEDREIGDE SOORTEN IN BELGIË

Zeer bedreigde en bedreigde soorten, September 2011. Voor meer- en up-to-date informatie over de IUCN rode lijst soorten, zie www.iucnredlist.org.

Terrestrial systems:

Branta ruficollis (Red-breasted Goose)

Status: Endangered A2bcd+3bcd+4bcd

Pop. trend: decreasing

Neophron percnopterus (Egyptian Vulture)

Status: Endangered A2bcde+3bcde+4bcde

Pop. trend: decreasing

BIJLAGE VI: KORTE SAMENVATTING OMTRENT DE UITKOMSTEN VAN HET PUBLIEKE CONSULTATIEPROCES ONDER BELANGHEBBENDEN

Het eerste ontwerp van deze aangepaste standaard voor Vlaanderen werd afgerond in September 2011. De raadpleging van belanghebbenden is direct van start gegaan per email en door het plaatsen van de ontwerp-standaard op de CUC website. De consultatie periode over deze ontwerp versie werd afgesloten op 17 Oktober 2011, hierbij de vereisten van FSC volgend zoals vermeld in FSC-STD-20-002 (V3-0).

In totaal hebben drie (3) belanghebbende gereageerd op de ontwerp standaard. In het algemeen vond men dat er niet voldoende rekening met de specifieke Vlaamse omstandigheden werd gehouden. Na analyse van de ontvangen commentaren en opmerkingen zijn verschillende indicatoren aangepast om de standaard dichter bij de Vlaamse werkelijkheid te brengen. Met de betrokken belanghebbende hebben gesprekken plaatsgevonden om de doorgevoerde aanpassingen te bespreken.

De volledige lijst van geraadpleegde belanghebbenden en de communicatie tussen Control Union en de belanghebbende worden bewaard in de digitale archieven van CUC.

BIJLAGE VII: GLOSSARIUM

In de Standaard zijn de volgende definities van toepassing:

- Accreditatie:** De procedure waarbij een gezaghebbend orgaan formeel erkent dat een orgaan of persoon bevoegd is voor het uitvoeren van specifieke taken.
- Andere bostypen:** Bosgebieden die niet passen bij de criteria voor plantage- of natuurlijke bossen en die meer specifiek worden omschreven door FSC-goedgekeurde nationale en regionale normen voor bosbeheer.
- Artikelen:** De artikelen van Control Union Certifications.
- Bedreigde soorten:** Alle soorten die met uitsterving bedreigd worden in alle of een aanzienlijk deel van hun leefgebied.
- Beschermde zone:** Een deel van de oppervlakte van het bos, bij voorkeur aaneengesloten en waar langdurig minimale interventie plaatsvindt en waar geleidelijke natuurlijke processen zijn toegestaan. Er is geen bosbouw activiteit in dit gebied. Er zijn geen beperkingen van de grootte van de beschermde zone zelf, maar de aanwijzing van deze gebieden is vereist in alle situaties waarin de licentiehouders de eigenaar of de beheerder van meer dan 1000 ha bos is. Het doel van deze gebieden is voor het natuurbehoud, bescherming van genetisch plantaardig materiaal voor onderzoek gebruik en/ of als referentiemateriaal voor het gebied.
- Biodiversiteit:** De variabiliteit onder levende organismen van allerlei bronnen inclusief, onder andere, terrestrische-, mariene- en andere aquatische ecosystemen en de ecologische complexiteit waarvan zij deel uitmaken; dit omvat mede de diversiteit binnen soorten, tussen soorten en van ecosystemen.
- Biodiversiteits waarden:** De intrinsieke, ecologische, genetische, sociale, economische, wetenschappelijke, educatieve, culturele, recreatieve en esthetische waarden van biodiversiteit en zijn componenten.
- Biologische bestrijdingsmiddelen:** Levende organismen gebruikt om de populatie van andere levende organismen te elimineren of reguleren.
- Bosbeheerseenheid (BBE):** Een duidelijk gedefinieerd bosgebied met in kaart

gebrachte grenzen, beheerd door en enkele leidinggevend orgaan met betrekking tot een set van expliciete doelstellingen die zijn verwoord in een op zichzelf staand meerjarenplan.

Bosbeheer medewerkers: De mensen verantwoordelijk voor het operationele beheer van de boshulpbronnen en het bedrijf alsook het beheerssysteem en -structuur en de planning en uitvoering van boswerkzaamheden.

Bos integriteit: De compositie, dynamieken, functies en structurele attributen van een natuurlijk bos.

Bostype: Bossen die zijn ingedeeld op basis van klimaat en dominant aanwezige soorten

Certificaat (van conformiteit): Document afgegeven onder de regels van een certificeringssysteem waaruit blijkt dat er voldoende vertrouwen is dat een naar behoren geïdentificeerd product, proces of dienst in overeenstemming is met een bepaalde norm of een ander normatief document.

Certificering: De procedure waarbij een derde een schriftelijke verzekering geeft dat een product, proces of dienst voldoet aan specifieke vereisten.

Certificeringsinstantie: Geaccrediteerde instelling dat de certificering van de conformiteit voert.

Certificeringssysteem: Een systeem (of programma) dat zijn eigen reglement van aanpak en beheer heeft voor de uitvoering van de certificering.

Chain-of-Custody (CoC): Het gedocumenteerde en traceerbare kanaal waarlangs producten worden gedistribueerd vanuit hun oorsprong in het bos tot hun eindgebruik.

Chain-of-Custody verificatie: De verificatie dat de bron(nen) van een specifiek bosproduct een bos(sen) is/zijn die is/zijn bekroond met een certificaat/ certificaten voor goed bosbeheer door een FSC geaccrediteerde certificeringsinstantie.

Chemicaliën: Het aanbod van meststoffen, insecticiden, schimmelwerende middelen, en hormonen die worden gebruikt bij het bosbeheer

Controle/ toezicht: Gaat na of er sprake is van voortdurende conformiteit met specifieke eisen van accreditatie of certificering.

- Duurzame opbrengst:** Het bos wordt op een zodanige wijze beheerd en/of hersteld dat de oorspronkelijke toestand wordt benaderd in termen van opstandkwantiteit en -kwaliteit als een volledige teeltcyclus is voltooid. Dit is om hout-, non-timber-, sociale-, flora- en faunagebruik voor de toekomst te garanderen. De praktijk van de berekening en de controle op de hoeveelheden van bosproducten uit het bos moet worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de oogst de bijgroei niet overschrijdt. Met betrekking tot gekapt hout wordt de oogst normaliter bepaald door de jaarlijkse toegestane kap (AAC).
- Ecosysteem:** Een gemeenschap van alle planten en dieren en hun leefomgeving, die samen functioneren als een onderling afhankelijke eenheid.
- Eigendom:** Sociaal bepaalde overeenkomsten in het bezit van individuen of groepen, erkend door een "verzameling van rechten en plichten" van eigendom, bezit, toegang en/ of gebruik van een bepaalde landeenheid of de bijbehorende bronnen daarbinnen (zoals individuele bomen, planten soorten, water, mineralen, enz.).
- Evaluatie:** Onderzoek en evaluatie van de beheersystemen van een bosbeheereenheid door een derde partij om de mate van overeenstemming te bepalen met een specifieke standaard en de daadwerkelijke uitvoering ervan te valideren.
- Exotische soorten:** Geïntroduceerde soorten die niet inheems of endemisch zijn voor het gebied in kwestie.
- Gebruiksrechten:** Rechten voor het gebruik van het bosbestand dat kan worden gedefinieerd door lokale aangepaste, onderlinge afspraken, of voorgeschreven door andere entiteiten die houder zijn van toegangsrechten. Deze rechten kunnen het gebruik van bepaalde hulpbronnen tot specifieke niveaus van consumptie of bepaalde technieken beperken.
- Genetisch gemodificeerd organisme (GGO; Genetic Modified Organism (GMO)):** Biologisch organisme, dat is ingevoerd door middel van diverse genetische structurele veranderingen.
- Gewoonterechten:** Rechten die voortvloeien uit een lange reeks van gewone of gebruikelijke acties, die door herhaling en door een ononderbroken berusting wettelijke kracht heeft verworven binnen een geografische of sociologische eenheid.

High Conservation Value Forests (HCVFs; bossen met hoge behoudswaarde): Die bosgebieden die op passende wijze moeten worden beheerd om de geïdentificeerde High Conservation Values te handhaven of te verbeteren.

High Conservation Value Forests worden als zodanig beschouwd als ze een of meer van de volgende attributen bezitten:

a) bosgebieden die mondiaal, regionaal of nationaal beschikken over significante:

- concentraties aan biodiversiteitswaarden (bijv. endemie, bedreigde diersoorten, refugia), en / of

- grootschalige bossen op landschapsniveau, liggend binnen de beheereenheid of waarvan de beheereenheid deel uitmaakt en waar levensvatbare populaties van de meeste zo niet alle soorten voorkomen in natuurlijke patronen met betrekking tot distributie en talrijkheid.

b) bosgebieden die zich binnen zeldzame of bedreigde ecosystemen bevinden of deze bevatten.

c) bosgebieden die natuurlijke basisdiensten leveren in kritieke situaties (bijv. bescherming van stroomgebieden, erosiebestrijding).

d) bosgebieden van fundamenteel belang voor de vervulling van de basisbehoeften van de lokale gemeenschappen (bijv. voedsel, gezondheid) en / of van cruciaal belang zijn voor de traditionele culturele identiteit van de lokale gemeenschappen (gebieden van culturele, ecologische, economische of religieuze betekenis die in samenwerking met dergelijke lokale gemeenschappen zijn geïdentificeerd).

Inheemse landen & gebieden: De totale omgeving van land, lucht, water, zee, zee-ijs, flora en fauna, en andere bronnen die inheemse volkeren van oudsher in eigendom hebben gehad of anderszins bewoond of gebruikt hebben.

Inheemse soorten: Een soort die natuurlijk in de regio voorkomt: endemisch voor het gebied.

Inheemse volkeren: De bestaande afstammelingen van de volkeren die het huidige grondgebied van een land geheel of gedeeltelijk bewoonden op het moment dat personen van een andere cultuur of etnische afstamming uit andere delen van de wereld kwamen, hen overwonnen en, door verovering, vestiging, of andere middelen hen beperkten tot een niet-dominante of koloniale situatie: die vandaag de dag meer in overeenstemming leven met hun specifieke sociale, economische en culturele gewoonten en tradities dan met de instellingen van het land waar zij nu deel van uitmaken, onder staatsstructuur waarin de inhoud van vooral de nationale, sociale en culturele kenmerken van

	andere segmenten van de bevolking, die de overhand hebben.
Keuringsinstantie:	Lichaam dat inspectie diensten uitvoert namens een certificatie-instelling.
Landschap:	Een geografisch mozaïek dat bestaat uit interacterende ecosystemen als gevolg van de invloed van geologische, topografische, bodem en klimatische, biotische en menselijke interacties in een bepaald gebied.
Lange termijn:	De tijdschaal van de boseigenaar of de beheerder zoals blijkt uit de doelstellingen van de beheerplannen, het oogstpercentage, en het streven naar permanent het bosareaal te behouden. De lengte van de tijd die gemoeid is, is afhankelijk van de context en de ecologische omstandigheden, en zal afhankelijk zijn van hoe lang het duurt om een bepaald ecosysteem zijn natuurlijke structuur en samenstelling na de oogst of verstoring te herstellen, of om volwassen of primaire staat te verkrijgen.
Leverancier:	De partij die verantwoordelijk is voor het product, proces of dienst en in staat is om te waarborgen dat kwaliteitsborging wordt uitgeoefend. De definitie kan gelden voor bosbeheerders, fabrikanten, distributeurs, importeurs, assembleurs, diensten, enz.
Licentiehouder:	Een persoon of lichaam dat een licentie van een certificeringsinstantie heeft verkregen.
Lokale gemeenschap:	Mensen die op of grenzend aan het gebied dat wordt getroffen door bosbeheeractiviteiten wonen.
Lokale wetten:	Omvat alle wettelijke normen gegeven door organen van de overheid waarvan de bevoegdheid minder is dan op het nationale niveau, zoals departementale, gemeentelijke en gebruikelijke normen.
Natuurlijk bos:	Bosgebieden waar de meeste van de principe kenmerken en essentiële elementen van inheemse ecosystemen zoals de complexiteit, de structuur en diversiteit aanwezig zijn, zoals gedefinieerd door FSC-goedgekeurde nationale en regionale normen van het bosbeheer.
Natuurlijke kringlopen:	Voedingsstoffen- en mineralenkringlopen als gevolg van interacties tussen bodem, water, planten en dieren in bos omgevingen die de ecologische productiviteit van een bepaald gebied kunnen beïnvloeden.

Non timber forest products (NTFPs; niet-houtige bosproducten): Alle bos-producten met uitzondering van hout, inclusief andere materialen uit het bos, zoals harsen en bladeren, evenals alle andere plantaardige en dierlijke producten.

Oerbossen: Oerbossen zijn bossen waar de natuurlijke bosgemeenschap aanwezig is en geen enkele ex-bosbeheer maatregelen of oogst activiteiten hebben plaatsgevonden of niet bekend zijn. Het verzamelen van brandhout of vruchten van de bomen door inheemse volkeren is niet gedefinieerd als "bosbeheermaatregelen" of "oogstactiviteiten".

Plantage: Bosgebieden waar het ontbreekt aan het merendeel van de voornaamste kenmerken en de belangrijkste elementen van de inheemse ecosystemen, zoals gedefinieerd door de FSC-goedgekeurde nationale- en regionale normen voor het bosbeheer, die voortvloeien uit de menselijke activiteiten van planten, zaaien of intensieve bosbouw-handelingen.

Primair bos: Een ecosysteem dat wordt gekenmerkt door een overvloed aan bomen, relatief ongestoord door de menselijke activiteit. Menselijke invloeden in deze bosgebieden zijn doorgaans beperkt tot lage niveaus van jagen, vissen en het oogsten van bosproducten, en in sommige gevallen, in een lage dichtheid, zwerflandbouw met langdurige braakliggingsperioden. Dergelijke ecosystemen worden ook wel aangeduid als "volwassen", "old-growth" of "virgin" bossen.

Referentiegebied: Representatief gebied, een monster van een bestaand (onverstoord) ecosysteem in zijn natuurlijke staat, binnen het landschap. Er is geen bosbouw activiteit in dit gebied. Er zijn geen beperkingen van de grootte van het referentie-gebied, maar het moet worden aangepast aan de omvang en intensiteit van de operaties en de uniciteit van de betrokken hulpbronnen. Het doel van dit gebied is om een bestaand ecosysteem te beschermen in zijn natuurlijke staat.

Restauratie zones: Voor BBEs die met kaalkap werken of BBEs die met bos kaalkap nadat de natuurlijke verjonging en minimale interventie heeft plaatsgevonden, een deel van de oppervlakte van het bos, bij voorkeur aaneengesloten en waar op lange termijn minimale interventie is gepland, en waar geleidelijke, natuurlijke processen zijn toegestaan. Er is geen bosbouw activiteit in dit gebied. De restauratie zone is ten minste 2 ha. Het moet worden

aangewezen op verschillende locaties (met verschillende grondsoorten en/ of water-regelingen). Het doel van een dergelijk gebied is natuur, zodat het bosgebied na het kappen van de bomen naar de oorspronkelijke en natuurlijke staat terugkeert.

Secundair bos:

De ecosystemen die regenereren van een aanzienlijke verstoring (overstroming, brand, landlediging of extensieve en intensieve houtkap) gekenmerkt door een schaarste van oude bomen en een overvloed aan pionier soorten en een dichte onderbeplanting van boompjes en kruidachtige planten. Hoewel secundaire bossen vaak pieken in termen van biomassa accumulatie binnen een kapcyclus, vereist de overgang naar oerbossen meestal meerdere rotatie lengtes, afhankelijk van de ernst van de oorspronkelijke verstoring. Onomkeerbare verandering van de onderliggende bodem en nutriëntencyclus, teweeggebracht door chronische of intensief gebruik kan het voor het oorspronkelijke, primaire bostype onmogelijk maken om terug te keren.

Standaarden:

Documenten, opgesteld door consensus en goedgekeurd door een erkend orgaan, die voorzien in algemeen en herhaald gebruik van regels, richtlijnen of kenmerken voor activiteiten of hun resultaten, gericht op het bereiken van de optimale situatie van Orde in een bepaalde context. Opmerking: normen dienen gebaseerd te zijn op de geconsolideerde resultaten van de wetenschap, technologie en ervaring, en gericht op de bevordering dat de gemeenschap er optimaal voordeel uit kan halen.

Successie:

Progressieve veranderingen in de soortensamenstelling en bosgemeenschap-structuur als gevolg van natuurlijke processen (niet-menselijke) in de loop van de tijd.